

ALUMINIJ

Glasi delovnega kolektiva tovarne glinice in aluminija »Boris Kidrič« Kidričevo

IZDAJA DELAVSKI SVET
TOVARNE GLINICE IN
ALUMINIJA
»BORIS KIDRIČ«
KIDRIČEVO

Urejuje uredniški odbor:
predsednik Marjan Bizovičar, člani: Vida Detiček, Anica Klajnšek, Anton Kozderc, Ivan Mazera, Franc Meško, Simon Pešec, Ivan Tušek, Franc Vrlič, Mirko Zupanič

Odgovorni urednik:
Inž. Stane Tonejc
Naslov uredništva:
Aluminij Kidričevo
Tekoči račun pri NB Ptuj
604-19-1-320

Telefon 3 10 95/240
Rokopisov ne vračamo
Tisk: tiskarna časopisnega
podjetja »Mariborski tisk«
Maribor

Št. 5

MAJ 1964

LETNIK II.

Pred volitvami v nove delavske svete

Pred štirinajstimi leti je zvezna ljudska skupščina sprejela enega najpomembnejših zakonov socialistične Jugoslavije, po katerem se prvič v zgodovini uresničuje akcijsko geslo delavskega gibanja: tovarne delavcem! Z uvedbo delavskega samoupravljanja se je začela etapa še hitrejšega razvoja socialistične demokracije in socialističnih odnosov v naši deželi.

Štirinajstletna pot delavskega samoupravljanja kaže, da smo lahko ponosni na ogromne uspehe, ki smo jih dosegli. Sedanja stopnja našega razvoja pa kaže, da upravljanje postopno prehaja na ves delovni kolektiv, organi upravljanja pa čedalje bolj postajajo izvršni organi kolektiva, ki uveljavlja njegovo voljo.

Do volitev v nove delavske svete nas loči le še razmeroma kratek čas in zato smo vsi pred zahtevno nalogo, da se na volitve res tudi temeljito pripravimo. Čeprav bi moral sleherni član našega kolektiva kot proizvajalec in upravljalec dobro poznati razvoj delavskih svetov, menim da ni odveč, če se razen z našimi problemi, ki smo jih imeli na tem področju, na kratko seznanimo tudi z razvojem delavskega samoupravljanja.

Samouprave v gospodarstvu v prvih letih nove Jugoslavije nismo imeli. Prvi delavski svet se je pri nas pojavil že 29. decembra 1949. leta v tovarni »Prvoborac« v Solinu pri Splitu, drugi pa v začetku leta 1950.

V juliju 1950 je bil izdan temeljni zakon o gospodarjenju z gospodarskimi podjetji po delovnih kolektivih, ki je določil, da v imenu družbene skupnosti gospodarijo s tovarnami, rudniki in drugimi podjetji delovni kolektivi po delavskih svetih in upravnih odborih, ki jih sami volijo in razrešujejo. Ustavni zakon o temeljnih družbene in politične ureditve iz januarja 1953 pa je dal konkretna določila za samoupravo proizvajalcev v gospodarstvu. Od takrat dalje se je delavsko upravljanje v gospodarskih organizacijah razvijalo, širilo in utrjevalo do današnje vsebine in možnosti.

V našem kolektivu moramo razvoj delavskega upravljanja deliti v dve dobi: prvo od l. 1950 pa do l. 1954, ko je bilo podjetje

še v gradnji, ter dobo od l. 1954 do danes, ko samostojno upravljamo svojo tovarno. V začetku delavsko samoupravljanje ni moglo dati dovolj učinkovitih rezultatov, ker gospodarski sistem — še posebej sistem nagrajevanja — ni bil povsem usklajen z delavskim upravljanjem podjetja. To se je kazalo zlasti v produktivnosti dela. Popolnoma očitno je bilo: vse dotlej, ko sistem nagrajevanja pri delu ni postavljen tako, da vsaka resnična prizadevnost pri delu ob slehernem povečanju produktivnosti neposredno vpliva na zaslužke delavcev in dokler niso delavci odločni činitelji pri določanju medsebojnih odnosov o zaslužku, dotlej tudi sistem delavskega samoupravljanja ne more dobiti polnega izraza. Zato se je sistem nagrajevanja iz leta v leto izpopolnjeval in popravljal, zadnja leta pa so se ti odnosi z uvedbo tako imenovanega osebnega dohodka ter nagrajevanja po delovnem učinku znatno uskladila s procesom odpravljanja mezd.

Tudi pri nas se je pokazalo, da je delavsko upravljanje res najučinkovitejše pri odpravljanju notranjih protislovij in težav. Delavec in delovni kolektiv vidi v takem sistemu upravljanja, da njegov gmotni položaj ni odvisen od tega ali onega, temveč predvsem od njega samega, od njegovega osebnega dela in od uspeha celotnega kolektiva. Med razvojem sistema delavskega samoupravljanja so se tudi v našem podjetju uveljavili posebni organi upravljanja — sveti EE in PE, ki so v začetku uspešno delovali, pozneje pa se njihovo delovanje ni najbolj razvilo. V sistemu gospodarjenja po ekonomskih enotah pa so taki sveti proizvajalcev nujno potrebni organi samoupravljanja, ki ob vpeljanem sistemu nagrajevanja bodi po učinku ali kakorkoli že, veliko pripomorejo k povečanju produktivnosti in večji ter kvalitetnejši proizvodnji, predvsem pa imajo dejanske osnove za gospodarjenje.

Kot sem že prej omenil, se ti sveti proizvajalcev niso najboljše obnesli. Tu ne mislim, da morda niso bili sposobni, ampak zato, ker niso imeli odločujoče vloge, ki bi jih morda nekoliko bolj za-

interesirala, na drugi strani pa tudi zato, ker so se vse preveč zaprli vase, saj so bili primeri, da člani po nekaterih PE glinice po celo leto niso vedeli, kaj delajo sveti proizvajalcev PE in EE. Člani svetov niso čutili potrebe, da bi redno prisostvovali sejam in tam aktivno sodelovali v reševanju raznih tekočih problemov v proizvodnji ali upravljanju.

Tudi člani CDS so bili premalo med svojimi volivci — člani kolektiva, da bi se večkrat pogovorili o dnevnem redu sej CDS, kar se je razumljivo potem odražalo na sami seji, saj so taki člani razpravljali (če sploh so) o nekaterih problemih le v svojem imenu — ne pa v imenu svojih volivcev. Kadar so se člani kolektiva zanimali, o čem je razpravljala CDS, so največkrat dobivali pomanjkljive odgovore ali pa še niti tistih ne. Povsem razumljivo je, da so taki člani organov upravljanja izgubili tako sleherni stik z ostalimi člani kolektiva.

Mi pa vsi dobro vemo, da bi se moral sleherni član DS pred sejo temeljito pogovoriti s proizvajalci EE o dnevnem redu in kakšna stališča naj zastopa, predvsem še, če se razpravlja kaj važnega za dotično enoto ali pa celotno podjetje, po seji pa spet poročati o sklepih, ki jih je sprejel CDS. Tega pa pri nas, žal, še zelo manjka in prav zaradi tega je naša naloga pred volitvami v nove delavske svete še toliko bolj važna in zahtevna. Tukaj se je treba odkrito pogovoriti, koga bomo volili in predlagali res tiste tovariše, ki imajo tudi voljo, da aktivno sodelujejo v organih delavskega samoupravljanja. Kajti naloge, ki nas čakajo v letošnjem letu, so velike in zahtevne, niso pa neizvedljive. Vedno moramo imeti pred seboj, da je sodelovanje člana kolektiva v gospodarstvu ekonomskih enot razširjena oblika delavskega samoupravljanja. Če smo vzeli upravljanje v svoje roke, potem upravljammo dosledno in načrtno. V nove delavske svete volimo res najboljše med najboljšimi — sodelovati v upravljanju v kakršnikoli obliki pa smo dolžni vsi skupaj, ki tu živimo in delamo.

Franc Meško

ba za izgradnjo in poglobitev socialističnih družbenih odnosov. Vojna in njene posledice so bile prehude, da se mladina ne bi zavedala, da je dolžna vložiti vse napore v ohranitev miru v svetu.

Od leta 1945 dalje so vsako pomlad, ko je narava na novo oživila, krenile iz vseh krajev naše domovine skupine mladink in mladincev, ki so si radostno podajali štafeto palico, polni mladostnega poleta in iz dna srca izraženih želja tovarišu Titu ob njegovem rojstnem dnevu.

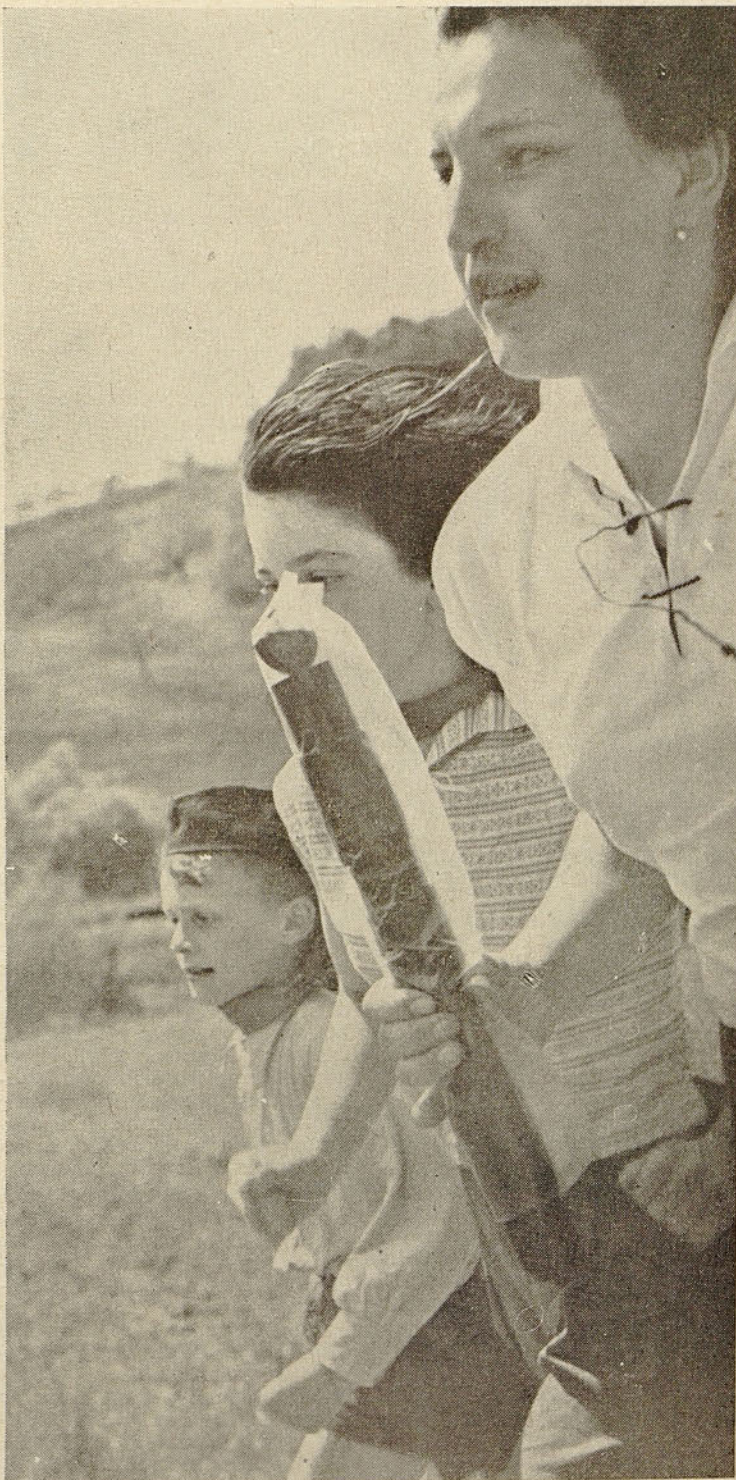
V začetku je štafeta nosila naziv »Titova štafeta«, pozneje se je na predlog maršala Tita preimenovala v »štafeto mladosti«.

25. maj praznujemo ne samo kot rojstni dan maršala Tita, temveč kot »Dan mladosti«, saj je to najbolj množična mladinska manifestacija. V mestih in vaseh se na ta dan zbira mladina in z različnimi športnimi in drugimi prireditvami počasti svoj praznik, pri tem pa ne pozablja na svoje naloge.

MLADI UPRAVLJALCI

Ob vsakem praznovanju Dneva mladosti se s ponosom in radostjo spominjamo uspehov mladinskih delovnih brigad, ki so dale precejšnji delež obnovi razdejane domovine, pomagale zgra-

(Nadaljevanje na 2. strani)

Hitijo s pozdravi Titu...

Foto: D. Škofič

25. MAJ — DAN MLADOSTI

Mladi proizvajalci in upravljalci

Dolgo je že tega, kar je naša mladina dokazala, da je lahko koristen in enakopraven član naše družbene skupnosti in da je sposobna prevzeti naloge, ki jo čakajo, in odgovornost, ki bo s starejših polagoma prehajala na mlajše rodove.

Dolgo je že tega, kar so mladinci s puško na ramenih in polno torbo pošte ubirali pot po najbolj skritih, vendar ne nenevar-

nih poteh in čeprav so od takrat minila že leta in je zrasel nov rod, njihova dejanja še niso pozabljena. Štafeta mladosti je ob-

enem spomin na partizanske kurirje, pozdrav Titu in simbol mladosti.

PRVA ŠTAFETA

Prva štafeta palica s pozdravi je bila predana tovarišu Titu leta 1945 v osvobojenem Zagrebu. Bila je hkrati zadnji pozdrav vojni in prvi, vzradošeni klic novemu življenju in osvobodeni domovini, ki je čakala obnove. Mladi ljudje so se zavedali, da je borba proti okupatorju sicer končana, začenja pa se nova bor-

VOLITVE V ORGANE UPRAVLJANJA

V začetku aprila je zvezna skupščina sprejela novi temeljni zakon o volitvah delavskih svetov in drugih organov upravljanja v delovnih organizacijah. V zakonu je rečeno, da morajo volitve v delavske svete in organe upravljanja delovnih enot biti izvedene najkasneje do 16. junija letošnjega leta. Dosledno temu je tudi naš centralni delavski svet na svoji seji dne 12. V. 1964 sprejel sklep o razpisu volitev.

Na osnovi 5., 16., 19. in 25. člena temeljnega zakona o volitvah delavskega sveta in drugih organov upravljanja v delovnih organizacijah (Ur. l. št. 15/64) in določil 51., 53., 70. in 111. člena statuta podjetja je delavski svet na svoji seji dne 12. V. 1964 sprejel sledeči

- sklep:**
- Volitve v delavski svet podjetja in svete proizvajalcev delovnih enot v Tovarni glinice in aluminija »Boris Kidrič«
Kidričevo bodo v dneh 15. in 16. junija 1964.
 - V delavski svet podjetja in svete proizvajalcev delovnih enot se po volilnih enotah voli:

volilna enota	Štev. članov za DS	od tega za eno leto	dve leti	v SP del. enote	štev. članov
DE glinica (glin. I, II, III)	11	5	6	36	
DE strojna energetika (kotlarna, plinarna, stikalnice)	4	2	2	20	
DE aluminij (elektroliza, livarna, anodna masa)	17	9	8	40	
DE vzdrževalni obrati (strojno, elektro, gradbeno vzdrževalni, avtomacija)	14	7	7	40	
DE osrednjih služb (uprava, laboratoriji)	9	4	5	30	
DE promet (cestni, železniški, transport)	5	3	2	26	

3. Imenuje se komisija za volilne imenike v sestavi:
- a) Šegula Jože, predsednik

(Nadaljevanje s 1. strani)

diti prve proizvodne zmogljivosti, obnoviti mostove in razplesti mrežo cest in železnic po naši deželi. To pa ni bil edini pomen mladinskih delovnih akcij, temveč je marsikateri mladi človek v delovni in sproščeni sredini našel samega sebe in svoje mesto v socialistični družbeni skupnosti. Niso samo dejanja in aktivnost mladine med vojno in po njej omembe vredna, tudi v sedanjem času se pred mladino postavljajo naloge, ki jih bomo zmogli samo z vsestransko družbeno-politično in ideološko razgledanostjo. Ni lahka naloga mladih upravljalcev v raznih organih delavskega upravljanja, še težje je delo mladine v kmetijski proizvodnji, ker je delo s podeželskimi ljudmi še zahtevnejše. Potrebno bo še veliko truda in vztrajnosti, predvsem pa dobre volje, da bodo vsi ljudje sposobni za upravljanje v družbeno lastnino in da bodo čutili, da niso sami, da človek sam, posebno mlad, malo pomeni, če ni dostojen član družbe, čeprav je njeno največje bogastvo in osnovni element.

Zato naj bo vsak 25. maj — Dan mladosti res poln radosti nad uspehi mladine na vseh področjih tako v šolah kot v industriji, kmetijstvu in na družbeno-političnem področju. Naj mladina pokaže, da je vredna svojega praznika, zaupanja in žrtev, ki so jih dali zanj starejši tovariši v vojni in v prvih dneh po njej.

V teh dneh najbrž ni mladinskega aktiva, kjer se ne bi pripravljali na praznovanje.

BRATSKA SREČANJA MLADIH

Tudi mladina naše tovarne se pripravlja, da dostojno proslavi ta praznik pomladi, mladosti in

- b) Lončarič Franc, član
c) Štefanciosa Maja, član
4. Imenuje se volilna komisija v sestavi:
- a) Babnik Janko, predsednik
b) Korpič Cilka, član
c) Štajneker Helga, član
5. Zbore delovnih ljudi za imenovanje kandidatov sklicuje predsednik delavskega sveta po volilnih enotah, navedenih v točki 2 tega sklepa.

Predsednik CDS: Simon Pešec l. r.

V smislu ustave in zakona se člani organov upravljanja volijo za dobo dveh let s tem, da se vsako leto obnavlja polovica članstva. Zaradi tega se pri letošnjih volitvah polovica članov organov upravljanja voli le za dobo enega leta.

Kandidati se v smislu zakona imenujejo na zborih delovnih ljudi. Vsak volivec ima pravico na zboru predlagati enega kandidata. O kandidatu, ki je predlagan, zbor glasuje, če predlog podprejo najmanj še trije volivci. V našem podjetju bodo v smislu našega statuta predlagali kandidate na zborih delovnih

Štev. članov za DS	od tega za eno leto	dve leti	v SP del. enote	štev. članov
DE glinica (glin. I, II, III)	11	5	6	36
DE strojna energetika (kotlarna, plinarna, stikalnice)	4	2	2	20
DE aluminij (elektroliza, livarna, anodna masa)	17	9	8	40
DE vzdrževalni obrati (strojno, elektro, gradbeno vzdrževalni, avtomacija)	14	7	7	40
DE osrednjih služb (uprava, laboratoriji)	9	4	5	30
DE promet (cestni, železniški, transport)	5	3	2	26

ljudi, ki bodo po delovnih enotah. Na vsakem teh zborov se mora predlagati iz vrst članov

veselja. Imenovan je že pripravljalni odbor za organizacijo sprejema in nošenje štafete, ki bo pa letos, žal, le lokalnega značaja. Na sam Dan mladosti pa smo se že dogovorili s tovariši mladinci iz tovarne »Metalna industrija Varaždin«
za prijateljsko srečanje v Varaždinu. To srečanje pa ne bo samo v okviru praznovanja Dneva mladosti, ampak v okviru tedna bratstva in enotnosti in bratskih stikov kolektivov občin Varaždin-Čakovec-Ptuj-Ormož. Letos se je v ta medobčinska srečanja aktivno vključila mladina, saj se zaveda, da sta enotnost in bratstvo med jugoslovanskimi narodi v veliki meri odvisna od mladega rodu.

Imenovan je odbor bratstva in enotnosti, ki ga sestavljajo po en mladinec iz vsake občine. Sedež odbora je vsako leto v tisti občini, v kateri se organizira srečanje mladine povezanih občin. S tem ciljem smo se dogovorili tudi za srečanje v Varaždinu, ki ne bo samo suhoparna izmenjava izkušenj in športno tekmovanje, ampak krepitev in poglobljanje stikov z mladino sosednje občine, ki se razlikuje od nas samo po jeziku, v naprednih socialističnih težnjah pa smo si enotni.

Seveda je odvisen uspeh tako zasnovanega praznovanja od slehernega mladince in njegove mladinske zavesti. Ni vseeno, koliko se nas bo udeležilo tega srečanja, saj bi mala udeležba tovarniške mladine zapustila slab vtis v našem kolektivu in pri varaždinskih mladincih. Zato, tovariši mladinci, potrudimo se, da bomo vsak Dan mladosti praznovali z večjim ponosom nad uspehi, ki jih je pokazala in ki jih vedno znova dosega mladina.

F. L.

kolektiva delovne enote najmanj toliko kandidatov, kolikor jih bodo po zgoraj navedenem sklepu v enoti izvolili.

Zbor je sklepčen, če je navzočih najmanj tretjina članov kolektiva delovne enote, v kateri se zbor vrši. Nepopolne kandidatne liste pa lahko predlaga tudi skupina volivcev s tem, da jih mora biti najmanj ena desetina vseh volivcev dotične delovne enote.

V zvezi s 5. točko objavljenega sklepa CDS predsednik delavskega sveta tem potom sklicuje

DVIGNITI RAVEN STROKOVNOSTI

CDS je na eni zadnjih sej sklenil, naj kadrovska komisija pripravi skupno z odgovornimi službami načrt uporabe finančnih sredstev za izobraževanje kadrov, da bi ta denar čimbolj smotrno porabili. Sredstva bodo precejšnja, saj je CDS sklenil, da se odstopi v ta namen 2,5 odstotka od skupnega dohodka.

Predlog plana uporabe za koledarsko leto 1964, ki ga je za kadrovsko komisijo pripravil IC, je:

- tekoči tečaji, seminarji in ostale oblike izpopolnjevanja;
- štipendije rednih šol — srednjih, višjih in visokih;
- izredni študij na srednjih in višjih šolah;
- učni pripomočki, knjige, skripta;
- splošno izobraževanje — osnovna šola.

To je predlog izobraževalnega centra, ki ga bodo pretresali in dali k njemu svoje pripombe še samoupravni organi. Poudariti je treba, da se odvija vse strokovno izpopolnjevanje v podjetju izključno po programih, ki so pripravljeni v podjetju in pri katerih je izhodišče edinole odgovarjajoče delovno mesto. Zadnji čas ne pripravljamo kandidatov za opravljanje izpitov za naziv kvalificiranih delavcev pri okrajni izpitni komisiji, ker ta ne deluje več in je priznavanje strokovnosti — kvalifikacije — preneseno v pristojnost poklicnih šol, kamor tudi edino sodi.

Predlog načrta za uporabo finančnih sredstev in izobraževanja sploh bo najbrž osvojen z eventualnimi pripombami in manjšimi dopolnitvami. Posebej bo treba razmisliti o zadnji točki plana — splošno izobraževanje, ki bi bilo zelo nujno in koristno

zbore delovnih ljudi, kakor sledi:

Na temelju 30. člena temeljnega zakona o volitvah delavskih svetov in drugih organov upravljanja v delovnih organizacijah

sklicujem zbore delovnih ljudi s sledečim dnevnim redom:

- Poročilo CDS za preteklo mandatno dobo.
- Predlaganje kandidatov v delavski svet in svet proizvajalcev delovne enote.

Zbori bodo:

- za delovno enoto glinica dne 25. V. 1964 s pričetkom ob 13. uri v sanitarnem poslopju I.,
- za delovno enoto strojna

energetika dne 25. V. 1964 s pričetkom ob 13. uri v sanitarnem poslopju II.,

3. za delovno enoto aluminij dne 25. V. 1964 s pričetkom ob 13. uri v garderobi hale »A«,

4. za delovno enoto vzdrževalni obrati dne 26. V. 1964 s pričetkom ob 14. uri v sanitarnem poslopju I.,

5. za delovno enoto osrednje službe dne 26. V. 1964 s pričetkom ob 14. uri v sejni dvorani delavskega sveta,

6. za delovno enoto promet dne 26. V. 1964 s pričetkom ob 7. uri v kurilnici.

Predsednik CDS: Simon Pešec l. r.

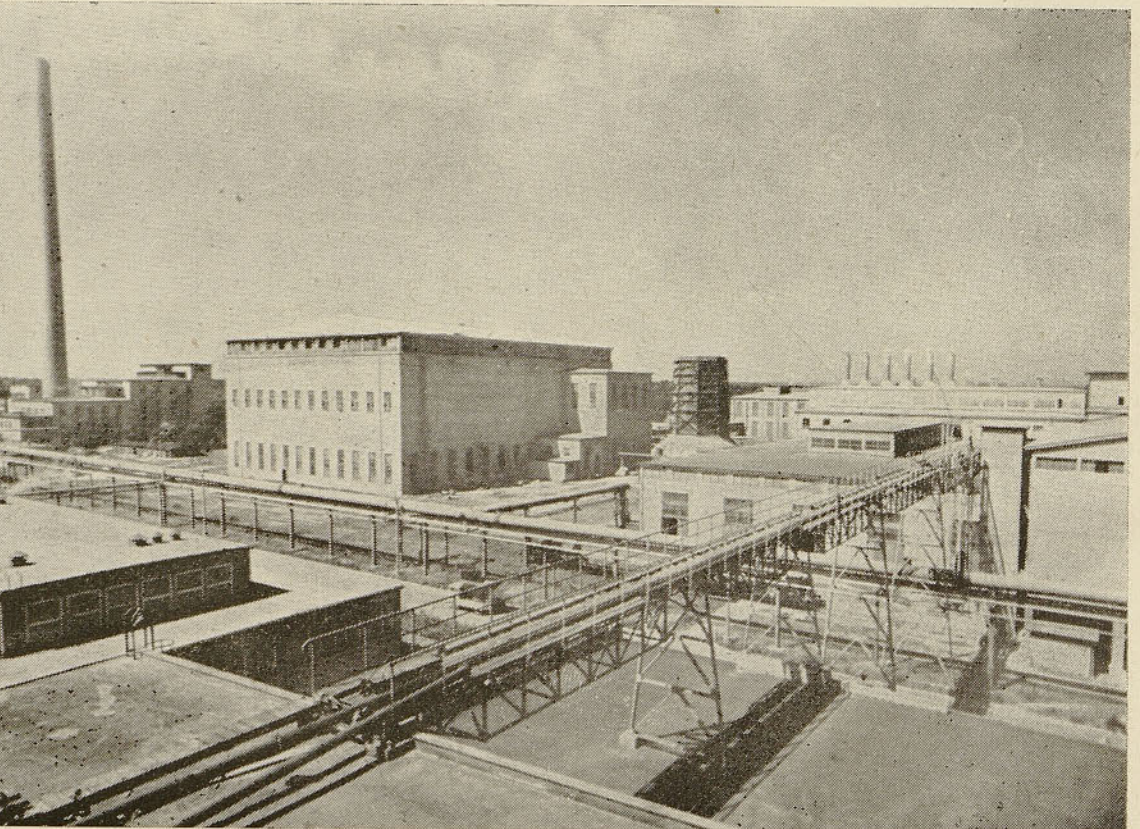
veljavi višje štipendije in tudi plan kadra predvideva v bodoče kar precej strokovnjakov s srednjo, višjo in visokošolsko izobrazbo.

V predlogu so zajete tudi vse oblike izrednega študija, ki je med našimi člani kolektiva zajel precejšen razmah. Ker pa je prav ta način strokovnega izpopolnjevanja zelo koristen, je priporočljivo, da se vključi v izredni študij čimveč ljudi. Vendar je za podjetje zanimiv le tak izredni študent, ki študira stroko, ki mu je za delovno mesto koristna.

Splošno izobraževanje, ki ga omenja predlog, predvideva izpopolnjevanje in dokončanje osemletne šole. Med našimi člani kolektiva je precej takih, ki zaradi raznih vzrokov nimajo dokončane osnovne šole. Vsaj za mlajše je za kakršnokoli strokovno izpopolnjevanje nujno potrebna dobra splošna izobrazba. Prav za dokončanje osnovne šole pa bi morali imeti več zanimanja prizadeti sami.

Vsa prizadevanja raznih služb v podjetju, ki se na kakršenkoli način ukvarjajo s strokovnim in družbeno-političnim izobraževanjem, bodo rodila le malo uspeha, ako ne bo vsak posameznik pokazal več zanimanja kot do sedaj. Še take ugodnosti in razumevanje samoupravnih organov ne morejo dati zadovoljivih rezultatov brez resne volje prizadetih. Mogoče bo novi pravilnik o delitvi OD, ki je v pripravi, zainteresiral marsikoga, da se za svoje delovno mesto tudi dobro usposobi. Po drugi strani pa moramo z razumevanjem podpreti pri izrednem študiju tiste, ki imajo voljo, da se za svoje delo še izpopolnjujejo, za kar bodo morali imeti vsi činitelji v podjetju več posluha in razumevanja.

-čk-

Eden od pogledov na našo tovarno

Bolj redno na seje

Tu mislim na kratko omeniti, kaj smo lahko opazili v mandatu dobi pri delu posameznih članov svetov proizvodnih enot, sveta proračunske enote, sveta prometne sekcije ter raznih komisij, npr. HTV, in prav tako sindikalnih funkcionarjev v pododborih in podružnicah.

NESKLEPČNE SEJE

Dogajalo se je, da je bila seja sklicana, a ni bila sklepčna. Morali so sejo sklicati drugič in tudi takrat so morali predsedniki velikokrat klicati osebno po telefonu posamezne tovariše, da naj pridejo na sejo, ker še vedno ni sklepčna. Najbolj zanimivo pa je, da so bili to skoraj vselej isti tovariši(-ice), ki niso našli nekaj minut časa za izpolnitev svoje dolžnosti. Izgovor je bil vselej isti: »Nimam časa, ne morem zapustiti delovnega mesta.«

Drugi člani pa so bili velikokrat v težavnem položaju, ker niso bila zastopana vsa mesta delovnega okolja, s tem se je razprava velikokrat zavlekla ali so jo morali celo preložiti, ker je bilo težko sprejemati sklepe. Če pa je že bil sklep sprejet, se je velikokrat slišalo pozneje, kako so ga lahko sprejeli, »ko pa z našim delom niso seznanjeni«. In ti tovariši(-ice), ki so tako govorili, niso vprašali, zakaj je do tega prišlo in ali je bil njihov tovariš, ki so ga izvolili v svet ali komisijo, navzoč pri razpravi in če ni bil, zakaj ni bil.

Na drugi strani se je velikokrat slišalo, da je sklicevanje sej, npr. proizvodnih enot, svetov sekcij ali sindikalnih sestankov le izguba časa, ker je že itak vse določeno in od zgoraj diktirano ter so člani svetov velikokrat sami izjavili, češ da smo večkrat kaj predlagali ali sprejeli sklep,

pa nanj niso niti odgovorili, kaj šele da bi ugodili. Mogoče so ti tovariši imeli kdaj prav in še res niso prejeli odgovora na svoje predloge in niso bili sprejeti njihovi sklepi v UO ali DS.

Ampak to ne bi smel biti vzrok, da se potem ne bi hotel več udeleževati sej in sestankov ali pa, če bi že bil navzoč, ne bi hotel o ničemer razpravljati ter bi ti bilo vseeno, kako bo. Včasih si glasoval, pa niti nisi vedel, zakaj, ker morda nisi razumel, o čem so razpravljali, ali pa z mislimi med razpravo nisi bil prisoten.

NEKATERI SE BORILJO ZA LASTNE INTERESE

Tovariši(-ice), omenimo še eno stvar. Velikokrat so se nekateri tovariši hoteli boriti samo za lastne interese, ne pa tudi za interese celotnega kolektiva in vse skupnosti. V takih primerih gle-

daš samo na svoje pravice, na dolžnosti pa pozabljaš, čeprav bi bilo pravilno geslo: »Ko boš izpolnil svoje dolžnosti, lahko zahtevaš svoje pravice.«

Da me ne bi kdo napačno razumel, češ da sem hotel koga s temi besedami kritizirati. Ne, ampak s tem sem hotel nas vse opomniti samo na eno:

PREMISLIMO KOGA BOMO VOLILI V ORGANE UPRAVLJANJA

Smo pred časom, ko bomo iz naše sredine morali izbirati tovariše(-ice) za razne svete in komisije. Resno premislimo, koga bomo predlagali za kandidata. Takega, ki bo hodil res redno na seje in bo res voljan delati na tem področju in da bo zastopal interese vseh, se pravi delavcev, kolektiva in celotne skupnosti. Moramo se tudi zavedati, da bodo naloge teh tovarišev velike, ker delavski razred vedno bolj osvaja sistem delavskega samoupravljanja, ki ga imamo danes še velikokrat samo na papirju, ampak na žalost velikokrat po krivdi nas samih. Zato pa se še tudi pri nas mora pojavljati neka druga gonilna sila, če hočemo, da kolektiv ne zabrede, saj imamo še danes med nami tovariše, ki jim je vse skupaj deveta briga, samo da mine njihov »šiht« in grejo spet domov ter da

pride spet tistih 14 dni okoli, da dobijo denar. Ne pomislijo, kako bi se ustvarjal denar, če bi vsi tako delali. Upajmo, da bomo sedaj po novem statutu spravili marsikaj na pravi tir, seveda če se bomo vsi člani kolektiva zavedali svojih dolžnosti in pravic.

ZAKAJ MOLČIMO

Lahko bi še marsikaj napisal, toda vse to bi sodilo bolj v razpravo na raznih sestankih, ampak tam velikokrat molčimo kot da bi se res bali, da se ne bi kdo komu zameril ali pa imel pozneje celo posledice, kar se absolutno ne bi smelo dogajati. Če pa kje kaj takega opazimo, se je treba temu odločno upreti in takim tovarišem povedati, da je čas diktature in vsiljevanja volje posameznikov že za nami ter da se bodo temu v bodoče morali odpovedati, ker smo vsi delavci proizvajalci in tudi upravljalci ter imamo vso pravico do določanja in odločanja v duhu socialistične zavesti za dvig življenjskega standarda delovnih ljudi naše socialistične domovine.

Tovariši, pri izbiri tovarišev za sestavo kandidatnih list bodimo previdni, ne imenujmo imen samo tja v en dan, samo toliko, da je zadoščeno številu, ampak pazimo tudi na to, kar sem prej omenil. Z. A.

Realna osebna potrošnja delovnih ljudi naj bi se do leta 1970 podvojila

Republiški in gospodarski zbor skupščine SR Slovenije sta na skupni seji 23. IV. 1964 obravnavala med drugim poročilo izvršnega sveta za leto 1963. Obrazložitev k poročilu je podal predsednik izvršnega sveta Viktor Avbelj.

V drugi obrazložitvi k poročilu se predsednik izvršnega sveta ni vračal preveč v lansko leto, niti se ni spuščal v podrobnosti, ampak je v glavnem obravnaval vprašanja, ki so najbolj aktualna sedaj, v prvi polovici letošnjega leta. Ob problemih, ki nastopajo sedaj, se oblikuje naša nadaljnja politika in se pripravljajo osnovne koncepcije družbenega razvoja do leta 1970. Razprave v družbeno-političnih organizacijah, skupščinah ter delovnih kolektivih se še posebej vrtijo okrog povečanja življenjskega in družbenega standarda kot enega najvažnejših političnih in ekonomskih vprašanj sedanjosti in bodočnosti.

POJAVI, KI BI LAHKO POVZROČILI TEŽAVE

Iz poročila je razvidno, da je bilo leto 1963 izredno razgibano in da so stopnje rasti presegle vsa pričakovanja: proizvodnja se je povečala za 18%, narodni dohodek za 17%, produktivnost v industriji za 10%, izvoz za 21%, investicije za 28% itd. Tudi v prvih treh mesecih letošnjega leta se nadaljuje visok porast proizvodnje, proizvodnosti, pa tudi potrošnje. V primerjavi z istim obdobjem lanskega leta se je industrijska proizvodnja povečala za 16%, produktivnost za 9%, minimalni osebni dohodki za 24%, investicijska potrošnja pa celo za 42%. Za prve tri mesece letos lahko ugotovljamo nadaljevanje vrste pozitivnih teženj, ki se odražajo v zelo povečani gospodarski aktivnosti.

Obenem pa imamo, za razliko od lani, opraviti z nekaterimi pojavi, ki opozarjajo na to, da bi lahko nastale resne težave v nadaljnjem razvoju, če jih ne bi uspeli pravočasno ugotoviti, jih odstraniti, ali napraviti vsaj neškodljive. Vse ugotovitve za prvo četrtletje letos potrjujejo, da se je zelo povečala nestabilnost trga, kar lahko zelo oslabi napore za povečanje standarda. Nestabilnost tržišča se kaže predvsem v osebni in investicijski potrošnji. Za osebno potrošnjo je važna ugotovitev, da so se cene v odnosu na lansko leto povečale

za 6%, kolikor je bilo predvideno komaj do konca leta, kar je povzročilo zmanjševanje realne osebne potrošnje, tako da je letos v prvem četrtletju nižja od dosežene ravni v lanskem letu. Porast investicij za 42% pa dopušča ugotovitev, da odnosi v delitvi razpoložljivih sredstev niso usklajeni ter se zato nadaljujejo težnje po zmanjševanju udeležbe osebnih dohodkov v korist investicij. Te težnje nedvomno predstavljajo osnovni družbeno-politični in ekonomsko-politični konflikt današnjega dne. Ze v letu 1963 smo ugotavljali, da se realna potrošnja manj povečuje od dosežene produktivnosti.

To pa ni dobro, ker vemo, da je povečana stopnja proizvodnje in produktivnosti v precejšnji meri zasluga osebnega angažiranja delovnih ljudi, ker so bile predvsem po njihovi zaslugi dane zmogljivosti bolj izkoriščene. Za našo republiko lahko ugotovimo, da politične in ekonomske razmere v celoti potrjujejo smotrnost odločne usmeritve k povečanju standarda delovnih ljudi, k povečevanju sredstev delovnih organizacij ter s tem k okrepljenemu pomenu neposrednih proizvajalcev za razširjeno produkcijo.

Spoznavanje razvojne zakonitosti in analiziranje dejanskih razmer pri nas celo nujno terjaja, naj se ne le v celoti strinjamo, ampak naj tudi čim aktivneje podpremo vse napore za ustreznejšo delitev družbenega proizvoda v korist standarda, naj podpremo vse napore za povečevanje materialne osnove samoupravljanja, naj aktivno sodelujemo pri naporih za nadaljnje izgrajevanje gospodarskega sistema in sistema načrtovanja. Popolnoma jasno pa je, da tisti, ki samo razglasa dvig standarda kot osnovno nalogo, sam pa se zanj pošteno ne zavzema, ne pripomore k takšni aktivnosti in takšnim ukrepom, ni mnogo koristnejši od tistega, ki vidi v spremenjeni delitvi nevarnost za nadaljnji razvoj ali pa želi konkretno delovanje odložiti na poznejši čas. Nastopi vprašanje, ali je v tem položaju treba čakati na ukrepe drugih, ali pa lahko oziroma je prav, da začnemo uresničevati te zamisli takoj in povsod, kjer je to mogoče. Z odločnim ravnanjem jih je mogoče že v najkrajšem času preokreniti v korist zviševanja standarda. Takojšnji ukrepi so med drugim potrebni tudi zato, da se odpre proces, da

se pripravi pot tudi tistim ukrepom, ki potrebujejo več časa, da se uveljavijo.

SEDEMLETNI NAČRT

Viktor Avbelj se je dalj časa zadržal tudi nad nekaterimi dolgoročnejšimi nalogami naše ekonomske politike, posebno pozornost pa je posvetil osnutku perspektivnega plana našega razvoja do leta 1970. Osnutek plana predvideva nadaljnjo hitro rast proizvodnje in proizvodnosti ter s tem hitro rast narodnega dohodka. Računa se, da bodo razpoložljiva sredstva rasla po stopnji skoraj 11% na leto. Takšen razvoj omogoča obenem zelo kakovostne spremembe vseh oblik potrošnje in predstavlja izrazito nadaljnjo uveljavitev socialističnih družbenih odnosov. Osnutek perspektivnega plana predvideva zlasti večje spremembe v delitvi razpoložljivih sredstev. Tako naj bi se npr.:

- delež osebne potrošnje povečal od 53% na 57% v letu 1970;
- delež investicijske potrošnje zmanjšal od 35,3% v letu 1963 na 27,6% v letu 1970.

POBUDA DELOVNIH LJUDI

Ob taki usmeritvi hitra stopnja napredka ne bi bila več zasnovana samo na povečanju investicij, ampak močno tudi na ostalih činiteljih razvoja. V tej usmeritvi bi morala vse bolj dobiti ustrezno mesto zlasti pobuda delovnega človeka. Zato naj bi se realna osebna potrošnja v teh letih podvojila, kar bi ob izpolnjevanju sistema nagrajevanja in uveljavljanja socialističnih načel v nagrajevanju pomenilo bistveno močnejši činitelj bodočega družbenega razvoja.

Za uresničitev gornjih sprememb se je potrebno lotiti konkretnih ukrepov za smotrnejše investicije. Treba se je odreči nekaterim predvidenim, morda celo ekonomsko utemeljenim gradnjam, treba je prenehati graditi tiste objekte, ki nimajo zadostne tehnične dokumentacije, tiste, ki nimajo vnaprej zagotovljenih sredstev. Predvsem pa je nujno intervenirati povsod tam, kjer zoper predpise in načela nastajajo protipravno investicijska sredstva, ali pa se za drugo namenjena družbena sredstva spreminjajo v investicijska. Odnos do investicijske potrošnje je vsakakor tisti preizkusni kamen,

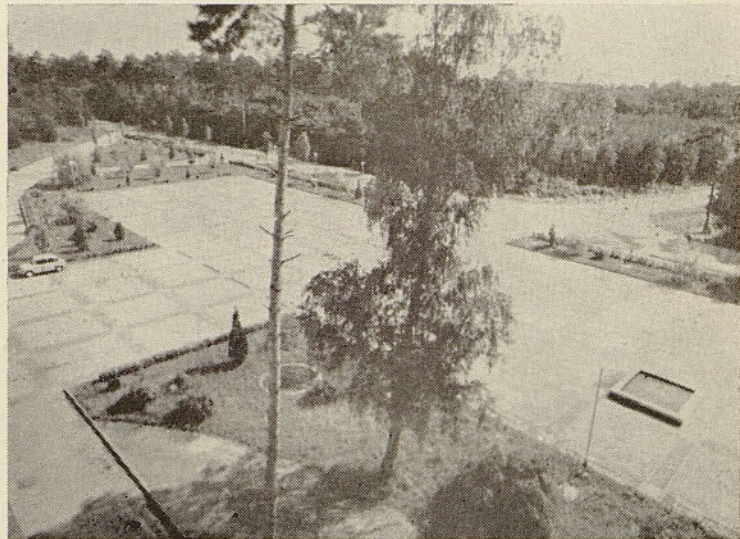
PLIMA IN OSEKA ZA HIDRO-CENTRALO

Za Francijo je Sovjetska zveza prva, ki gradi električno centralo na osnovi plime in oseke, in sicer v zalivu Barentsovega jezera. Centrala bo postavljena na gigantskem železobetonskem koritu 140.000 kub. metrov prostornine.

Izdelali ga bodo v Murmansku, prepeljali v zaliv in tam položili na svoje mesto.

ZARNICA V INJEKCIJSKI IGLI

Mikrozarnico, ki jo lahko montirajo v injekcijsko iglo, so izdelali v ZDA. Dolga je 2 mm, premer 0,7 mm in tehta 0,03 g. Žica, ki dovaja žarnici električno energijo, je 50-krat tanjša od človeškega lasu. Uporablja se pri kontroli srca in zobnih votlin.

Pred upravnim poslopjem TGA KIDRIČEVO

kjer se bo šele dejansko manifestirala stopnja zavzetosti za povečevanje življenjskega standarda.

Odločnejše se je treba usmeriti k povečanju osebne potrošnje, ker bo to obenem tudi osnova za višjo raven splošne potrošnje. Nizki osebni dohodki vzdržujejo nezahtevno notranje tržišče, terjajo vzdrževanje in celo nadaljnje povečevanje regresov ter vrsto drugih izjemnih ukrepov, ki potem zavirajo uspešnejšo borbo proti administrativnosti in dirigiranju v gospodarstvu. Razumljivo je, da to ni akcija, ki bi jo bilo mogoče izpeljati čez noč, ampak je to vprašanje standarda nujen sestavni del dolgoročne socialistične ekonomske politike. Vsekakor je še sedaj treba stalno prilagajati osebne dohodke doseženi produktivnosti.

Važno je tudi, da v sedanjem času nemirnega tržišča ne dovolimo neodgovornega poviševanja cen. To je le nekaj področij in primerov, ki terjajo konkretne ukrepe zato, da bi uspešno realizirali sprejeta stališča glede nekaterih najvažnejših družbeno-političnih in ekonomskih vprašanj. Ne bi bilo prav, če bi ocenjevali sedanji položaj prečrno, kakor ne bi bilo prav, če ne bi jasno videli in analizirali vrste perečih problemov sedanjega razvoja. Odkrivanje teh problemov, čeprav trenutno precej neprijetnih, nam pomaga pravočasno mobilizirati ustrezne činitelje, da preprečimo uveljavljanje negativnih posledic, ki bi utegnile nastati.

Po daljši razpravi sta oba zborna poročila izvršnega sveta s podana obrazložitvijo vred v celoti odobrila. S. J.

Rekreacijski centri

V eni od zadnjih številčk našega časopisa smo pisali o rekreacijskih centrih, ki jih namerava tovarniški odbor sindikata organizirati za člane našega kolektiva. Omenili smo tudi, da je s strani tovarniškega odbora imenovana komisija z nalogo, da si ogleda kraje, primerne za rekreacijske centre in o tem poroča plenumu našega sindikalnega aktiva. Komisija je svojo nalogo opravila in o izvršitvi poročala na seji plenuma dne 7. V. 1964.

Plenum je na tej seji moral dokončno sprejeti sklepe, ki bodo omogočili nadaljnje delo v pripravi rekreacijskih centrov, dati navodila za nadaljnje delo komisije za rekreacijo ter določiti čas, v katerem se bomo teh centrov posluževali.

KJE BOMO IMELI REKREACIJSKE CENTRE

Predvsem nekaj besed o tem, katera mesta so določena za rekreacijske centre. Omeniti mo-

za koriščenje boljši kot drugi, ki si jih je ogledala komisija (Kra-pinske in Tuheljske Toplice).

KAKO BOMO KRAJE ODDIHA OPREMILI

Drugo, o čemer je razpravljal plenum, je, kako opremiti te centre. Kakšne rekvizite bi postavili in dali na razpolago članom kolektiva v času enodnevnega odmora. Sprejet je sklep, da kupimo sledeče rekvizite:

- pedsedežni čoln,
- po možnosti nekaj sandolin,
- nekatere rekvizite za odbojko,
- 10 zračnih pušk,
- nogometne žoge in žoge za odbojko,
- vodne žoge in
- dve garnituri ruskih kegljišč.

Rekvizite bi shranili v teh krajih in bi jih vodja poti vsake skupine lahko prevzel za uporabo s posebej za to izdanimi potrdili od sekretariata tovarniškega odbora.

ka centralne komisije je plenum imenoval člana tovarniškega odbora Rudija Štelcerja.

Iz podatkov je razvidno, da je povezava v organizaciji rekreacije zagotovljena. Najbrž je ta organizacijska oblika sestava komisije najboljša.

Drugo in poglavitno vprašanje je, kako bodo te komisije delale, da bodo dosegle uspeh v svojem delu. Sekretariat tovarniškega odbora sindikata je opozoril sindikalne podružnice, naj izvolitvi teh komisij posvetijo vso pozornost. Ne bi bilo namreč prav, da bi člani kolektiva v posameznih sindikalnih podružnicah bili prikrajšani za rekreacijo zaradi ne dovolj delavnega ali celo malomarnega dela svoje komisije, kar se lahko zgodi, če se komisije lotijo dela z nezadostnimi pripravi. Napačno je pričakovati,

da bo centralna komisija reševala probleme na območjih sindikalnih podružnic, ker bodo za to pristojne komisije, imenovane od sindikalnih podružnic. Centralna komisija je dolžna koordinirati delo med komisijami in urejevati zadeve v glavnem v rekreacijskih centrih.

KAKO BOMO UPORABLJALI SREDSTVA ZA REKREACIJO

Nekaj besed o koriščenju sredstev za rekreacijo. Sredstva da kolektiv namensko in jih bomo porabili za plačilo avtobusnih voženj in opremo rekreacijskih centrov. Del sredstev, ki je namenjen za plačilo voženj, bo sorazmerno razdeljen sindikalnim podružnicam po številu zaposlenih, kar pomeni, da bo sindikalna podružnica, ki ima več zaposlenih delavcev na svojem ob-

močju, lahko koristila tudi večji delež teh sredstev. Sindikalne podružnice z manjšim številom članov kolektiva na svojem območju ne bodo zaradi tega oškodovane, ker bodo na enega zaposlenega lahko uporabile prav toliko sredstev kot tiste s številnejšim članstvom. Plenum si je pridržal pravico, da v primeru, če sindikalna podružnica ne izrabi sredstev, dá le-ta na razpolago podružnicam, ki so v tej smeri aktivne.

Toliko osnovnih podatkov o dosedanjem in bodočem delu pri uvajanju rekreativnih centrov.

Kot smo že omenili, je čas do 1. VI. kratek, upamo pa, da bodo komisije z intenzivnim delom in s pomočjo vseh nas lahko opravile nalogo in omogočile začetek rekreacije v za to določenem času.

Varujmo gozd pred požarom!

Gozdovi zavzemajo nemajhen del našega ozemlja in pomenijo s produktijsko sposobnostjo proizvodnje lesa za naše gospodarstvo veliko vrednost. Proizvodnja lesa kot dominantna naloga gozdov in pridobivanje stranskih proizvodov (paša, stelja, smola, gozdni sadeži) pa ne smejo potisniti v ozadje drugih nalog gozda, kot so: zaščita tal, uravnavanje odтока vode, zaščita tal pred nastankom plazov, zaščita gozdnih živali, zmanjševanje hrupa, prahu, odpadlih plinov, rekreacijska naloga gozda, izraz pokrajinske slikovitosti. Zavedajmo se, da je gozd splošno ljudsko premoženje in da smo dandanes zanj vsi odgovorni.

Gozdovi so izpostavljeni mnogoterim pogubnim vplivom, največji škodljivi pojav pa je gozdni požar. Gozdni požari poškodujejo in uničijo vsako leto velike površine gozdov.

KAKO NASTANE GOZDNI POŽAR?

Vprašajmo se, kako lahko nastane gozdni požar. Največji povzročitelj gozdnih požarov je človek sam, ki ga povzroči iz ne previdnosti ali malomarnosti, včasih pa tudi iz zlobe, škodželjnosti ali iz drugih vzrokov. Gozdni požar povzročajo tudi izletniki, nabiranci dračja in gozdnih sadežev, kadilci z odmetavanjem tlečih vžgalic in cigaretnih ogorkov ter gozdni delavci.

Često povzročijo gozdne požare iskre ali ogorki iz lokomotiv javnih in gozdnih železnic ali iz dimnikov tovarn in industrijskih naprav v bližini gozda. Včasih nastajajo požari v gozdu zaradi strele.

Največja nevarnost gozdnih požarov je pomladi, ko gozдна vegetacija še ni ozelenela ali v pozni jeseni, ko se je že pričela sušiti.

Poznamo več vrst gozdnih požarov: talni (nizki, prizemni) požar, drevesni (debelni), vršni (visoki) in podzemni požar. Talni požari so najbolj pogosti. Nastanejo, če se vname plevel, suhljad, listje, mah, panji in humus na zemeljski površini. O drevesnem požaru govorimo, če gori posamezno drevo. Vršni požari nastanejo, če talni požar preide v vrhove dreves ter plameni zavzamejo deblo in obrže celih dreves. Podzemni požari so požari, kadar ogenj tli in gori pod zemeljsko površino.

V času od 1. III. do 15. XI. je prepovedano netiti ogenj v gozdu in na prostem. Osebe, ki se morajo iz teh razlogov muditi več časa v gozdu (gozdni delavci, pastirji), smejo z dovoljenjem pristojnega gozdarskega organa netiti ogenj na prostem, toda samo na odrejenih krajih in ob potrebnih varnostnih ukrepih. Ob močnem vetru je kurjenje na prostem sploh prepovedano.

Preventivni ukrepi v gozdu pred požarom so: čiščenje pasov ob progah, čiščenje požarnih presek, opazovati in nadzirati gozdna področja ter imeti stalno pripravljena primerna ročna orodja za gašenje požara (motorna žaga, lopata, kramp, požarna metla).

Ako zapazimo, da gozd gori, je naša dolžnost, da ogenj takoj pogasimo, če pa to ni mogoče, je treba najhitreje obvestiti o požaru in kraju požara katerega koli gozdarskega uslužbenca, ljudsko milico ali drugi organ državne uprave. Za obveščanje o požaru uporabljamo telefon, če tega ni, pa najprimernejše vozilo.

GAŠENJE GOZDNIH POŽAROV

Ogenj gasimo na dva načina, neposredno in posredno. Neposredno gasimo, če z vejami ali z zasipavanjem z zemljo ogenj zadušimo, posredno pa tako, da z odstranjevanjem gorljivih snovi, s prekopavanjem tal ali s kopanjem jarkov, ali z napravo presek zaustavimo ali preprečimo širjenje požara. Pri gašenju uporabljamo: zelene veje, mlada drevesa, lopate, krampe, sekire, žage, požarne metle itd. V grobem bi opisal tehniko gašenja posameznih požarov. Začetni talni požar zadušimo, če tlečo prevleko otepamo s svežimi, do dva metra dolgimi vejami. Pri tolčenju z vejami moramo paziti predvsem, da ne delamo napačno. Ako tolčemo od zgoraj navzdol, dovajamo ognju zrak in ga s tlečimi iskrami nehoti še razširjamo, ampak moramo v tem primeru otepati z vejami od zunanje strani proti notranjosti pogo-rišča. Nevarnejši je vršni požar, nastane pa tako, da talni požar preide v vrhove dreves. Vršni

GASILCI-PADALCI

Zanimivo je, kakšna je tehnika gašenja v državah, kjer so ogromne gozdne površine (Kanada, ZDA, Sovjetska zveza, Švedska itd.). Tu gasijo velike gozdne požare posebne ekipe — gasilci-padalci, ki se na mesto požara spustijo s padalom in se lahko edino uspešno borijo proti požaru z eksplozijami. Najodobnejši način pa je gašenje s posebnimi hidroavioni. To so velika letala, ki imajo ogromen rezervoar za vodo. Takšna letala napolnijo z vodo iz reke, jezera ali morja. Nato letalo vzleti čim nižje nad pogo-rišče in spusti ves moker balast na kompleks, katerega je zajel požar. Nato se prazno letalo vrne zopet po vodo in to se ponavlja tako dolgo, da je požar pogašen. Pri takšnih akcijah sodeluje tudi večje število hidroavionov.

Za zaključek bi poudaril, da je dolžnost vsakega posameznika, da varuje naše gozdove pred požarom, kajti najmanjši požar povzroči škodo ne le v gozdu, temveč tudi naši skupnosti. S. V.

Trakoščan — naš bodoči kraj oddiha. Foto: P. Gegič

ramo, da je plenum pri določanju centrov upošteval pogoje, ki bodo omogočili oddih.

Za letos so izbrani trije kraji, in sicer: Trakoščan, Negovsko jezero in Stubiške Toplice kot občasni rekreacijski center. Kakšni pogoji so vplivali na izbiro teh krajev?

Eden od poglavitnih pogojev je lega in okolica centra. Upošteva-joč te činitelje sta Trakoščan in Negovsko jezero primerna za rekreacijo. Prostora za izživljanje v naravi sta precej obširna in imata razen tega tudi vse objektivne rekreativne elemente (vodo, zrak). Drugi pogoj, ki ga je treba upoštevati, je oddaljenost teh krajev od Kidričevega. Trakoščan je oddaljen okrog 30 km, Negovsko jezero pa 34 km.

KDAJ BOMO UPORABLJALI CENTRE

Tretje, o čemer je plenum razpravljaj, je čas, v katerem naj bi centre uporabljali. Sprejet je sklep, da centre koristimo od 1. V. do 15. IX. S tem sklepom čas koriščenja ni dokončno določen, ampak ga bomo po potrebi in možnosti tudi podaljšali, odvisno je od tega, če bo za to še na razpolago sredstev in če bodo vremenske razmere ugodne.

Ti trije sklepi omogočajo komisiji za rekreacijo nadaljnje delo in ji nalagajo, da opravi obširne priprave v razmeroma kratkem času (do 1. VI. 1964).

KAKO BOMO ORGANIZIRALI ODDIH

Kaj naj bi komisija naredila v tem času? Ločimo dve vrsti priprave: urediti centre za rekreacijo in organizirati koriščenje z določitvijo dnevo uporabe za obrate. Prva naloga bo bržkone hitro opravljena, več časa in truda pa bo morala komisija posvetiti pripravam v kolektivu. Za razumevanje nadaljnje razlage le nekaj podatkov o sestavi komisije za rekreacijo. Na območju celotnega kolektiva je šest komisij za rekreacijo (vsaka sindikalna podružnica ima svojo komisijo) in centralna komisija pri tovarniškem odboru sindikata, ki šteje sedem članov. Predsednik centralne komisije je član tovarniškega odbora, člani komisije pa so predsedniki komisij sindikalnih podružnic. Za predsedni-

ZAKAJ UPOŠTEVAMO TUDI ODDALJENOST

Znano je, da se človek pri daljši avtobusni vožnji utruja in drugo, daljša vožnja skrajšuje efektivni čas oddiha. Če torej upoštevamo te razdalje, potem lahko ugotovimo, da za vožnjo v te kraje (razen za Stubiške Toplice) potrebujemo eno uro in da nam za dnevno rekreacijo (upoštevamo čas od 6. do 19. ure) ostane 13 ur. Stubiške Toplice niso prišle v poštev kot stalni rekreacijski center, ker ne ustrezajo vsem že prej omenjenim pogojem. Predvsem je tukaj prostor omejen in oddaljenost je precejšnja (nekaj več kot 70 km v eno smer). Kljub temu je plenum določil tudi ta kraj, ker je še vedno

Trakoščan — pogled na jezero in gozd. Foto: P. Gegič

Tendence razvoja sodobne aluminijske industrije

Skoraj vsako leto se po svetu pojavljajo novi patenti za proizvodnjo aluminija direktno iz boksita, kateri po svojih pogumnih konceptih in ugodnih teoretičnih pokazateljih obetajo, da bodo kmalu odpisali klasični Bayerjev postopek za pridobivanje glinice in Hall-Heroultov postopek za elektrolizo glinice v aluminij.

Pričakovati bi bilo, da se sodobna aluminijska industrija približuje važnemu razpotju v svojem razvoju in da se bo z vso silo vrgla na izkoriščanje teh novih izumov. Praksa pa kaže drugače, po svetu še vedno gradijo velike tovarne za pridobivanje aluminija po starem, klasičnem sistemu, novi postopki pa se preizkušajo le v polindustrialnem obsegu. Namen tega članka je, da razjasni to navidezno protislovje in da ugotovi resnične vzroke omenjenih pojavov.

Zagovorniki novih postopkov trdijo, da sta klasična Bayer in Hall-Heroult postopka že stara in izpopolnjena skoraj do perfektnosti. Z eno besedo, bi bila ta dva sistema že tako popolna, da se na njih ne bi dalo nič več izboljšati. Vsi razpoložljivi podatki pa kažejo, da to ni res; tudi klasični postopki se iz leta v leto razvijajo, dajejo vse večji finančni dohodek in vse boljšo kvaliteto.

Leta 1956 se je z uvedbo kontinuirnega postopka izluževanja boksitov dosegel velik prihranek na porabi pare, saj je bilo potrebno za proizvodnjo 1 t glinice le 4 t pare, namesto prejšnjih 6—7 t. Vendar je kljub temu uspelo porabo pare v letu 1962 znižati le na 2,4 t. Leta 1956 je bilo za proizvodnjo 1 t glinice potrebnih 8 delovnih ur, leta 1962 pa se je tudi ta postavka zmanjšala na polovico. Izpopolnitve v proizvodnji kalcinirane sode so v zadnjih letih znatno znižale ceno te pomembne surovine, kar po eni strani podcenjuje proizvodnjo glinice, dovoljuje pa tudi uporabo boksitov z višjo vsebnostjo silicija. V zadnjem desetletju so odkrita nova velika nahajališča boksita, večina teh boksitov se lahko predeluje pod ugodnejšimi pogoji. Leta 1952 so cenili, da znašajo svetovne za-

loge boksita 2 milijardi ton, danes poznane zaloge pa znašajo preko 8 milijard ton boksita. Če izhajamo iz današnje proizvodnje glinice, te zaloge zadoščajo za 400 let nemotenega obratovanja vseh obstoječih tovarn glinice. Nove tovarne glinice gradijo ob nahajališčih boksita, ker se je ugotovilo, da so stroški za prevoz glinice 2- do 3-krat nižji od stroškov za prevoz boksita. Veliko pozornost posvečajo gradnji primerno velikih kapacitet za proizvodnjo glinice in smatrajo kapaciteto za 400.000 t letno proizvedene glinice za spodnjo mejo rentabilnosti. To bi bili osnovni prijem, kateri so precej doprinesli k pocenitvi glinice, vendar se smatra, da gliničarji po svetu še niso rekli svoje zadnje besede.

Za proizvodnjo aluminija se po vsem svetu uporablja Hall-Heroultov elektrolizni postopek, vendar so tudi za ta postopek značilne izpopolnitve in izboljšave, tako na napravah, kot tudi v procesu. V teku zadnjega desetletja se vodi bitka med kontinuirno Soederbergerjevo anodo in predpečenimi anodami, katera pa še vedno ni odločena, ker ima vsak tip svoje prednosti. Posamezne elektrolizne peči napajajo z električnim tokom 100 tisoč amp. in še več, seveda pa so ustrezno prilagojene vse naprave. Zato je nujno potrebno dobro poznavanje termičnega ravnotežja elektrolizne peči, potrebne so močnejše dimenzionirane elektrode in tokovodniki, znižanje števila mehanskih spojev in njihova zamenjava z varjenimi spoji, strožja kontrola nad PH faktorjem kopeli in njegove temperature. Dodatek litijevih spojin omogoča večjo električno prevodnost kopeli, to in pa uporaba borovega karbida v katodi tudi omogočata znatne prihranke. Vsi ti ukrepi so omogočili občutno znižanje porabe električne energije. Leta 1950 je poraba znašala okoli 20.000 kWh na tono aluminija, danes pa se kot posledica omenjenega napredka suče poraba elektrike okoli 15.000 kWh na tono aluminija. Računa se, da bodo lahko v bližnji bodočnosti dosegli še nadaljnje znižanje na 13.000 kWh na tono. Velik napredek po svetu

se dosega tudi pri zviševanju produktivnosti. Leta 1950 so za proizvodnjo 1 tone aluminija, začeni od boksita, porabili 60 delovnih ur, leta 1962 pa le še 18,5 delovnih ur. Živo ljudsko delo smatrajo po svetu za dragoceno surovino in z njim zelo varčujejo. Z močno mehanizacijo in racionalno organizacijo dela bodo dosegli na tem področju še večje uspehe.

Cenena električna energija hidrocentral je do sedaj predstavljala osnovni pogoj za izgradnjo močne aluminijske industrije. Velika ležišča lignita in zemeljskega plina, ki so jih odkrili v zadnjem času, pa tudi napredek v izgradnji vse večjih termičnih električnih central omogočajo ekonomično izkoriščanje energije termičnega izvora tudi v aluminijski industriji. Prvič so začeli v ta namen izkoriščati zemeljski plin v Ameriki, v Evropi pa se je nato prva usmerila francoska industrija, ki ima že zgrajene kapacitete za proizvodnjo 140.000 t aluminija z uporabo električne energije iz zemeljskega plina. Celotna uporaba električne energije iz atomskih električnih central postaja vse bolj zanimiva in obeta, da bo po ceni kmalu konkurenčna električni energiji iz drugih virov. Atomsko električna centrala se lahko postavi neposredno ob tovarni aluminija, ni vezana na reke ali nahajališča premoga in plina, s tem pa se znatno znižajo izgube pri prenosu električne energije. Za vroče vode iz atomske električne centrale se zanimajo tudi tovarne glinice, saj bi se lahko uspešno izkoriščale še pri pridobivanju glinice.

Iz navedenega lahko zaključimo, da klasična tehnologija pridobivanja glinice in aluminija nikakor ne stagnira, ampak prav nasprotno uspešno išče vedno nove rešitve. Glavni vzroki, ki še vedno usmerjajo h gradnji klasičnih tovarn, pa so:

1. Občutno znižanje potrebnih količin energije za pridobivanje 1 tone aluminija.
2. Znižanje potrebnih delovnih ur na enoto proizvoda.
3. Znižanje cen osnovnih surovin.

S. J.

— hidrocentrala na Gacki v Liki — Senj z 242 MW,
— hidrocentrala Trebinjščica — Dubrovnik z 840 MW,
— hidrocentrala Peručica — Nikšić s 180 MW.

Po izdelavi projektov so začeli graditi vse štiri hidrocentrale, od katerih elektrarna Split že delno obratuje, prav tako centrala na Peručici v Črni gori, drugi dve centrali pa bosta začeli obratovati konec leta 1966.

Za ilustracijo prinašamo panorame teh central (glej slike). Na slikah vidimo, kakšne težave so pri gradnji, saj so te centrale postavljene na kraških tleh, izvirati je treba celo vrsto predorov za dovod vode do central, ki leže v podzemskih strojnicah tik ob morju. Za sedaj vam prinašamo panorami central Splita in Senja.

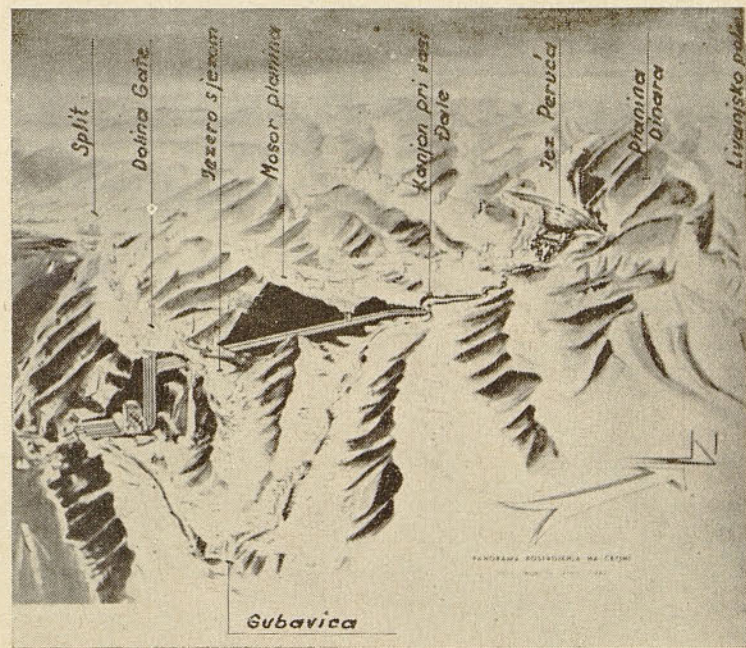
Panorama centrale Split: V levem gornjem kotu se vidi v daljavi Split. V desnem gornjem kotu leži čisto ob robu Livanjsko polje, od koder tečejo njegove vode izpod planine Dinare v reko Cetino.

Pri vasi Peruča je predviden in že zgrajen velik zemeljski jez v soteski reke Cetine. Vode akumulacijskega jezera prekrivajo vse polje Ribarič. Pod jezero je zgrajena mala centrala Peruča. Po koritu Cetine bi od jez tekla voda preko Hrvataškega in Sinjskega polja, ki sta v sredi slike, in ki bi jih vode iz Cetine napa-

jezera vodijo štirje predori vodo navpično v podzemsko strojnico s štirimi turbinami po 200 MW, ki leži pri vasi Poljice pri Omišu.

Na sliki levo spodaj je vidna sedanja stara hidrocentrala Tito pri slapu Cetina — Gubavica. Celotni padec hidrocentrale Split znaša okrog 268 m.

Slika 2 — hidrocentrala Senj: Projekt sestavlja precej zapleten sistem bazenov in kanalov, s katerimi bi obvladali vode dveh rek ponikalnic, Like in Gacke. V sredi leve strani slike zgoraj je vidna Senjska Draga. Naši člani kolektiva, ki potujejo na oddih v Crikvenico preko Plitvičkih jezer, si lahko delovišče te centrale sami ogledajo, saj leži ob cesti, ki pelje v Senj. V levem dolnjem kotu je vidna elektrarna, malo bolj desno pa mestice Sv. Dju-rad. Tu dotlej ponikalnice pritečejo v morje. Na desni strani zgoraj je vidno jezero, ki ga bo napajala reka Lika z jezom po sredini Lipovega polja. Vodne mase iz tega jezera bodo dovajali s predorom na Otočačko polje, po katerem teče reka Gacka po dveh rokavih. Predor se konča v jezeru Švica, v katerega teče reka Gacka. Preden pa se izlije reka Gacka v jezero Švica, bodo zgradili mali jez, ki bo preprečil reki Gacki, da bi poniknila. Tako bo nastalo novo umetno jezerce, v katerega se stekata obe reki ponikalnici. Ena naravnost, druga pa skozi predor.

jale do drugega kanjona reke Cetine pri vasi Djale, kjer bi vso vodo zajela dva predora. Predora sta izpeljana skozi Mosorsko planino in se pokažeta spet v dolini Gate, ki jo od morja loči majhen gorski greben (leva polovica slike). V tej dolini je predviden manjši jez in jezero za dnevno uravnavanje vode. Od

Od tod se s površinskim kanalom vsa voda spelje v drugi ro kav reke Gacke in nato na Gušić polje, ki se preplavi in nastane malo jezero, ki daje vodo centrali ob morju skozi Velebit po dveh predorih. Padec te centrale znaša okrog 340 m.

inž. G.
(Dalje prihodnjic)

Bodoči elektroenergetski objekti

Letošnji kritični položaj v proizvodnji električne energije so v dnevnem časopisju precej pogosto obravnavali, prav tako vzroke pomanjkanja električne energije. Pri obravnavanju elektrarn, ki jih bomo gradili, je bilo navedenih nekaj imen, ki pa nam niso veliko povedala, saj so to imena krajevnih območij, ki jih na navadnih zemljevidih ni.

Skušali bomo opisati, kje te elektrarne gradijo in kako daleč je gradnja.

Najprej bomo opisali vse hidrocentrale, ki jih gradijo in ki so oziroma bodo v letu 1965 in 1966 pripravljene za obratovanje.

Priprave za izgradnjo central na kraških območjih Jugoslavije so se začele že leta 1954, torej pred desetimi leti. Naši strokovnjaki so že leta 1954 evropski ekonomski komisiji v Ženevi predložili načrt, kako bi Jugoslavija proizvodila zase in dobavljala sosednjim državam Italiji, Avstriji in Nemčiji električno energijo. Akcija, ki predstavlja enega od najbolj konkretnih načinov mednarodnega sodelovanja na gospodarskem področju, je bila sprejeta. Z združenimi močmi proizvajalcev in kupcev električne energije bi naj zgradili v Jugoslaviji objekte, ki bi

več let služili energetske potrebe izven Jugoslavije.

Prvotna zamisel je seveda terjala rešitev vrste problemov. Za rešitev teh vprašanj so pod okriljem komiteja za električno energijo E. E. K. ustanovili skupek manjših strokovnih komitejev pod imenom Jugoelexport. Ti komiteji so preštudirali tehnično, ekonomsko, finančno in pravno stran te zamisli oziroma akcije. Rezultati so izšli v veliki študiji, ki je potrdila, da je zamisel tehnično in ekonomsko priporočljiva in so dali takoj v izdelavo vse potrebne projekte.

V Jugoslaviji je ocenjena ekonomska koristna potencialna hidroenergija na okrog 60 milijard kWh letno. Od te količine je okrog 5% izkoriščene oziroma v gradnji. V naslednjih 25 letih Jugoslavija vse svoje vodne energije ne bo porabila zase, temveč bo lahko v prihodnjih 20

letih del svoje vodne energije izvozila. Nimamo dovolj lastnih sredstev za gradnjo central za lastne potrebe, zato je potrebno za izgradnjo central za izvoz električne energije zagotoviti inozemska denarna sredstva.

To so deloma že uresničili pri gradnji hidrocentrale Trebinjščica, saj so dokazali, da so investicije v hidrocentrale v Jugoslaviji dovolj rentabilne, da opravičijo mednarodno finansiranje.

Ker ta energija kakovostno odgovarja sosednim državam, saj so centrale predvidene na tleh, ki imajo vodo takrat, ko je v imenovanih državah ni, to je v zimskih mesecih, ni bilo več ovir pri izvedbi projektov.

Natančna analiza vseh načrtov je pokazala, da je najrentabilnejša gradnja naslednjih central: — hidrocentrala na Cetini — Split s 530 MW,

Želimo več dopisnikov

Na III. letni skupščini tovarniškega odbora sindikata so v razpravi sprožili tudi vprašanje obveščanja članov kolektiva. Ker so mnogi član kolektiva izrazili željo, ki je tudi bila podana na tej skupščini, da bi tovarniško glasilo »Aluminij« prišlo izhajati vsakih 14 dni, ker je en mesec predolg čas, bom skušal zadevo nekoliko osvetliti in podati nekaj svojih misli o tem vprašanju.

Že precej časa je kolektiv čutil potrebo po lastnem glasilu; uveljavljanje načel družbenega upravljanja in vse širše sodelovanje proizvajalcev pri gospodarjenju in upravljanju podjetja je zahtevalo popolnejši način obveščanja kolektiva o vseh dogajanjih v podjetju. Tako obveščanje je bilo v našem kolektivu še bolj potrebno, ker so naše PE

in EE na zelo razširjenem področju, to je, da niso zaključena enota, kjer je način obveščanja mnogo lažje izvesti.

V takih pogojih dela je bilo nujno uvesti oziroma osvojiti tak način obveščanja, ki bi zanesljivo dal vsakemu članu kolektiva jasno sliko problemov, uspehov in neuspehov našega skupnega dela in gospodarjenja.

Po drugi strani pa je stalo pred kolektivom vprašanje, kako iztrgati pozabi vsa tista svetla pa tudi naporna dogajanja in vse, na kar smo lahko resnično ponosni. Delo, ki smo ga opravili od izgradnje naše tovarne pa do uspešne proizvodnje in končno tudi rekonstrukcije, je naš velik uspeh, ki nam daje vso pravico, da smo lahko ponosni na opravljeno delo. Koliko lepih, veselih (Nadaljevanje na 6. strani)

Avtomatizacija - nujnost današnjega časa

Smo na pragu druge industrijske revolucije, ki ji pravimo avtomatizacija. Nemara ne bo odveč, če se pozanimamo in izvemo, kaj se za tem pojmom skriva, kaj nam avtomatizacija v prihodnosti obeta in kakšno mesto bo zavzel človek-proizvajalec ob nezadržnem prodiranju tega pojava v vse panoge človeške dejavnosti.

IZDELEK JE POSTAL SAD NEŠTETIH ROK

Prva industrijska revolucija je v dvajsetih letih tega stoletja z uvedbo strojev rešila človeka težkega in napornega, a hkrati malo donosnega fizičnega dela in ga iz neposrednega proizvajalca postavila za strežnika strojev in strojnih naprav. Položaj delavca se je bistveno izboljšal, vendar je njegova vloga v proizvodnji dobila neki podrejen pomen, saj pri tem, ko s strojem sodeluje in mu mehanično streže, da le-ta nemoteno obdeluje zahtevano fazo izdelka oziroma zahtevani proizvodni artikel, aktivno sodeluje le z majhnim delom svoje umske sposobnosti. Še slabši je položaj delavca ali delavke, ki sedi ob tekočem traku proizvodne steze, na kateri se iz začetnih polizdelkov poraja na koncu traku zapleten izdelek, sad dela nešteti rok in gibov ljudi, ki sedijo ob traku in sodelujejo v posameznih delovnih fazah sestave. Racionalnost časa in gibov je razbila montažni postopek kompliciranega izdelka v niz nešteti malenkostnih posegov, prijemov oziroma opravkov, ki se vsi vrstijo hitro in enakomerno in od katerih vsakega opravlja posameznik, ki na ta način sodeluje pri montaži končnega izdelka. Njegovo opravilo je vedno enako in tako preprosto, da ne potrebuje zanj nobenega umskega napora, kar pomeni, da pretežni del njegove ustvarjalne sposobnosti pri tem ne sodeluje in je za družbo izgubljen. Poleg tega je takšno delo še neznosno enolično in duševno ubijajoče. Le pomislimo, da prenekateri delavec ali delavka v teku osmih delovnih ur ne dela nič drugega, kot vstavlja malenkosten del v reko mimo hitečih izdelkov, uvi- je vijak ali pritegne matico.

ALI SO LJUDJE POSTALI SUŽNJI STROJEV

Tako delo res ne potrebuje nobenega umskega napora, ker se zanj ni kaj učiti. Če pa kljub temu potrebuje prisotnost človeka, pomeni to na drugi strani za družbo popolno izgubo njegovih ustvarjalnih sposobnosti. In če pomislimo, da so v takem položaju tisoči, milijoni ljudi po vsem svetu, uvidimo, koliko intelektualnih zmogljivosti leži mrtvih pri takem načinu dela. Človekov ustvarjalni duh je pri takem na-

činu proizvodnje sproščen le pri ljudeh, ki raziskujejo, projektirajo, izdelujejo, posredujejo in vzdržujejo stroje, vsi ostali, ki strojem pri njihovem delu strežejo — in teh je ogromna večina — so postali sužnji strojev, saj morajo biti stalno pri njih in vendar pri tem sodelujejo le z desetino svojih ustvarjalnih sposobnosti, vseh drugih devet desetih je za družbo izgubljenih.

Z uvedbo stroja in strojne izdelave potrošnih dobrin se je proizvodnja le-teh zelo povečala, obenem pa je uveljavljanje strojev odprlo vrsto novih proizvodnih panog, ki so zaposlile nove ljudi in ljudi, ki so jih stroji izpodrinili z njihovih prejšnjih delovnih mest. In dasi dela dandanes delavec ali delavka — moderni suženj stroja — le z nekako desetino svojih umskih in ustvarjalnih sposobnosti, je vendar neprimerno bolje nagrajen za svoje delo, kot so bili nagrajeni delavci v času pred dobo mehanizacije, ko so vse potrošne dobrine ustvarjali tekorekoč z delom svojih golih rok. Tudi delovni čas se je zmanjšal od nekdanjih 60 in še več ur na 48 in v novjšem času na 42 ur tedensko. In še nekaj drugega opazimo: čeprav je uvedba strojev izredno dvignila obseg proizvodnje in hkrati zmanjšala število delavcev na nekdanjih procesih proizvodnje, vendar ni odpustitev velikega števila delavcev povzročila kakšnih posebnih nepravil za njihovo ponovno zaposlitev. Zaposlili so se v proizvodnih panogah, ki so jih rodile nove potrebe mehanizirane proizvodnje.

DELAVCI SPOZNAJO PREDNOSTI STROJEV

Res je na pragu prve industrijske revolucije uvajanje strojev delavstvu begalo in ga navdajalo z obupom: zavedati so se namreč začeli, da stroj dela bolje od njih in zmoro več kot oni in so se zato bali, da jih bo povsem izpodrinil in da bodo ostali brez zaslužka. Znano je na primer, kaj se je zgodilo v Belgiji, ko so začeli množično uvajati predilne stroje, ki naj bi nadomestili dotedanji počasni in primitivni način ročne preje. Nahujskani in razjarjeni so delavci pometali svoje cokle (francosko sabot) v predilne stroje, da bi tako zastavili tok novega časa. Vendar niso ničesar dosegli, bili so še na slabšem, kajti bili so ob delo in

še ob svojo obutev. Tako vidimo, da se tovrstna sabotaža s strani delavstva kaj slabo obnese. Tok napredka se sicer lahko kje zatakne, ustaviti pa ga ni mogoče. Delavstvo po vsem svetu je polagoma spoznalo, da uvajanje mehanizacije ne vodi do povečanja nezaposlenosti, temveč da nasprotno uvajanje strojne proizvodnje olajšuje delo, viša kvantiteto in sortiment in boljša zaslužke, to je, dviga življenjski nivo vsakega posameznika. Tudi brezposelnost se ni povečala, nasprotno, pojavila se je velika potreba po višje in visoko kvalificirani delovni sili, z mehanizacijo sproščeni presežek delovne sile pa se je z lahkoto zaposlil na novih delovnih mestih številnih tovarn, ki so jih v življenje priključale novo porajajoče se potrebe strojne dobe.

PRVA INDUSTRIJSKA REVOLUCIJA JE ZA NAMI

Kljub razburkani in vijugasti poti, po kateri je po sili razmer hodila, je vendar povsem izpolnila svoje poslanstvo. Izboljšala je povprečno življenjsko raven, in to tembolj, v čim večji meri se je razširila. Ker je tako, ni težko razumeti vzroka, zakaj vsaka napredna država neutrudno teži za tem, da se čimprej in čimbolj industrializira. Odgovor je na dlani: to je edini način za zvišanje življenjske ravni njenih prebivalcev. Industrijsko slabo ali celo nerazvita država lahko v mednarodni delitvi dela prodaja le surovine, polizdelke in kmetijske proizvode. Pri trgovanju s takimi artikli pa še nihče ni obogatel.

Težnja po dvigu življenjske ravni je dandanes posledica socialnega preobražanja družbe. Temu procesu se tudi tipično kapitalistične države dandanes ne morejo več upirati. Zato zasledimo tudi pri njih vedno več značilno socialističnih prijemov, kot npr.: načrtovanje gospodarstva, planiranje proizvodnje, študij zmogljivosti trga, usklajevanje kupne moči prebivalstva z razpoložljivo proizvodnjo itd.

ZAKAJ NASTAJAJO INFLACIJSKE TENDENCE

Vendar se je z uvedbo strojev v proizvodne procese pojavila še neka značilnost našega časa: kljub izredno povečani proizvodnji le-ta ni več kos naraščajočim

potrebam, naraščajočemu povpraševanju. Posledice, ki jih takšna situacija vnaša v gospodarstvo sleherne industrijske razvite države, imajo inflacijske tendence, vrednost plačilnega sredstva postopoma pada. Da se izognemo takemu poteku dogodkov in da nekega dne ne bi prišlo do upadanja življenjske ravni zaradi pomanjkanja proizvodov, je nujno, da proizvodnjo v sve-

tovnem merilu ne povečamo le linearno, temveč eksponentialno, kajti le tako se bo hitro rastoča krivulja povpraševanja nekoč srečala s krivuljo ponudbe. Kako pa potencirano povečati proizvodnjo, ko pa so vsi stroji že do skrajnosti izkoriščeni in je razlika med porastom povpraševanja in prirastkom proizvodnje vsako leto vedno večja?

(Nadaljevanje na 7. strani)

(Nadaljevanje s 5. strani)

dni smo preživljali pri tem delu in kolikokrat smo premagali tudi najtežje ovire! In vendar je bilo o vseh teh uspehih in težavah bore malo zapisanega. Ali bi ne bilo napak, če bi vse, na kar smo ponosni, prepustili pozabi in bi čez leta le še malokdo vedel, kako smo gradili in pozneje avtomatizirali našo tovarno in kako smo živeli takrat, ko smo dajali svoj delež ustvarjanju lepšega življenja nas vseh in celotne naše skupnosti.

Zaradi teh potreb je CDS lansko leto sklenil izdajati glasilo »Aluminij«; v glasilu bi člani kolektiva pisali in poročali celotnemu kolektivu o delu, gospodarjenju in nalogah podjetja ter organov delavskega in družbenega upravljanja; to glasilo naj bi kolektiv povezovalo v čvrsto celoto, vzgajalo, poučevalo s strokovnimi članki o izkušnjah in novih tehničnih postopkih doma in po svetu, zapisovalo zanimivosti iz življenja družbenih organizacij in kolektiva. Skratka, »Aluminij« naj bi bil veren dokument, kako smo delali in delamo, živeli in živimo proizvajalci aluminija in glinice v Kidričevem. Ta dokument naj bi ostal dolga leta ohranjen tudi za naše naslednike in jih poleg dograjenih modernih obratov spominjal tudi na vse naše uspehe ter težave in probleme.

Danes, po enajstih številkah našega tovarniškega glasila, je prav in potrebno, da pregledamo svoje delo in se z bralci-člani kolektiva pomenimo o težavah pri izdajanju našega glasila, da ugotovimo napake ter pomanjkljivosti našega dela pri izdajanju »Aluminija«, da kritično in samokritično pregledamo, ali smo uspeli izpolniti pogloblitve smotre, ki smo si jih zadali pred enim letom.

Enajst števil »Aluminija« je plod komaj pičlega leta. Za oko to res ni mnogo, a vendar je vloženo toliko drobnega, neopaznega dela v teh 11 številk. Življenje našega kolektiva je dinamično in zapleteno. In ni lahko iz tega bogatega, razgibanega dogajanja izluščiti srž, jedro, in ga na papirju prenesti v pravilni in razumljivi obliki vsakemu posameznemu članu kolektiva. Uredniški odbor se je vseskozi trudil, da bi to dosegel in kolektivu sproti poročal o vseh važnejših

dogajanjih, ga obveščal o gospodarjenju in življenju podjetja, o delu organov delavskega in družbenega samoupravljanja in družbenih organizacij. Danes vemo, da pri tem delu nismo uspeli v celoti, da je marsikateri dogodek, marsikatera zanimivost in marsikak problem neopazno šel mimo nas in »Aluminija«. Priznati moramo tudi, da se delo uredniškega odbora ni dovolj razširilo, da nismo vedno in povsod našli pravega kontakta s kolektivom, da nam ni uspelo (kljub vsem prošnjam in prigovarjanju) pritegniti k delu več sodelavcev in smo morda prav zaradi tega premalo pisali o vseh tistih drobnih, a vendar pomembnih dogodkih iz življenja kolektiva.

Morda se nismo znali tudi vsebinsko in oblikovno dovolj približati bralcem. Pisati za najširši krog bralcev iz kolektiva je težko in dela včasih preglavice celo poklicnim novinarjem; pisci našega »Aluminija« pa so delavci in uslužbenci iz proizvodnje, ki to opravljajo poleg svojega rednega dela.

Začetni uspeh naj bo vsem članom kolektiva pobuda za novo delo in sodelovanje pri izdajanju našega glasila; pritegnite naj čimveč delavcev k pisanju za »Aluminij« in sodelovanje z uredniškim odborom. S tem bi dosegli glavni smoter »Aluminija«: pritegniti k reševanju skupnih problemov čim širši krog delavcev, utrjevati in približati kolektivu samoupravljanje ter pravilno in pravočasno obveščati kolektiv o vseh dogajanjih v našem podjetju. Če bomo to dosegli, bomo lahko ponosni in zadovoljni rekli, da je »Aluminij« res naše glasilo, naš list. — In prav to je naša največja želja, hotenje in naloga uredniškega odbora. S temi nekaj mislimi sem hotel povedati tole, da je eden od prvih in osnovnih pogojev za štirinajstdnevno izhajanje našega glasila čim širši krog dopisnikov. Samo tako bi bilo mogoče rešiti ta problem, ki so nanj opozorili nekateri člani našega kolektiva, kajti sam uredniški odbor in nekaj tovarišev, ki pišejo v list po službeni dolžnosti, ne bodo mogli reševati problema brez širšega kroga dopisnikov iz vrst članov kolektiva v sami proizvodnji. Mnogi člani kolektiva še niso nikoli dopisovali in se prav zato ne upajo ohrabriti, da bi kaj napisali. Zato jim bom skušal vsaj delno pomagati! Človek najlažje napiše tisto, kar dobro pozna in s čimer se ukvarja, ali pa tisto, kar ga je prizadelo in tudi sam neposredno živo občuti. Kadar namreč pišemo, ne delamo tega zaradi sebe, ampak hočemo s svojim pisanjem nekaj povedati drugim, jim kaj odkriti, raztolmačiti ali pa jih spodbuditi ali poučiti. Ko si izberemo ali dobimo idejo za prispevek, moramo najprej o vsej stvari dobro razmisлити in šele nato napisati. Tu ni potreben niti poseben dar za pisanje, ker lahko marsikaj povemo, če stvar dobro poznamo. Spregovoriti o njej je treba preprosto in brez narejene učenosti.

Naša skupna želja je, da bi imeli čim pestrejši tovarniški list, kar pa bomo dosegli le, če bomo vsi sodelovali in čimveč tudi pisali. To pa je tudi osnovni pogoj za redno in pozneje morda tudi za štirinajstdnevno izhajanje »Aluminija«.

M. F.

Otroci ob Dravi v Ptuj

Foto: P. Gegič

Službena pot v sorodno tovarno v Franciji

(Nadaljevanje)

Za črpanje blata iz dekantacije imajo štiri batne črpalke »Marep«, ki imajo 10 mm večji premer bata od naših. Obratujejo stalno tri, ena je v popravilu. Vozijo s precej večjo hitrostjo kakor mi, saj ena celo nima spremenljivega pogona. Brzina se menja na ta način, da se razširijo ali zožijo posebej v ta namen napravljene jermenice, ki so montirane na predložu. Povprečni pritisk med pogonom je 14–16 Atü. Za tesnjenje batnic imajo montirano posebno malo črpalko, ki pritiska tesnilno vodo z 11 atmosferami med gumijasti tesnili. Tako dosežejo boljše tesnjenje in daljšo življenjsko dobo batnice in tesnil. Valje (cilindre) zamenjajo po približno 50 dneh nepretrganega obratovanja, ravno tako batnice. Valjev in batnic ne obnavljajo, zato imajo vedno veliko zalogo novih delov, ki jih kupujejo pri tvrdki »Marep«.

Črpalke upravlja samo en delavec, ki je kvalificiran ključavničar, ta jih tudi popravlja. Zvečer od šeste ure pa jutraj do pol osme so črpalke brez nadzorstva, izjemno jih pregleda le nadmojster, če meni, da v pogonu ni kaj v redu. Blato, ki ga črpajo, ima 35, največ do 40 Bomejev. Na haldo je speljanih šest cevovodov, in to do vrha hriba, ki je ca. 110 do 120 m visok. So 4 cevi s premerom 150 mm in dve 100 cm. Ker leži halda na drugi strani hriba za ca. 40 m, so od vrha do halde speljane cevi premera 180 milimetrov za blato. Halda je na sredini pregrajena, tako da se blato odceja na dve strani in tudi od dveh strani črpajo vodo nazaj na dekantacijo. Samo halde so v trajni izgradnji. Povečujejo jih tako, da od dveh strani hriba vrtajo kamenje in ga vozijo na drugi dve strani, tako se nasipi stalno povečujejo. Tu imajo 3 velike kompresorje, 3 buldozerje in velik skiper. Sedaj študirajo in preizkušajo črpanje blata v morje, ki je oddaljeno ca. 25 km. To želijo doseči zaradi visokih stroškov, ki jih imajo s haldami sedaj pri tako veliki produkciji.

Verjetno bo vsakogar zanimalo, kako da do sedaj nisem naštel zraven še objektov mešalnice. Tega namreč nimajo, ker ne proizvajajo luga, temveč ga kupijo. Zato ne potrebujejo naprav za sinter postopek.

Rdeča filtrirnica se razlikuje od naše v tem, da imajo Kelly filtre v enojni izvedbi in nagnjene za ca. 15–20°. Imajo pa še tudi nove filtre, ki so jih sami izdelali in imajo večje dimenzije kakor stari. Vreč za filtre ne popravljajo, pač pa jih takoj zamenjajo, ko opazijo, da je katera strgana. Vsakih osem ur filtre perejo in obenem zamenjujejo defektne vreče. Za izdelavo vreč imajo lastno delavnico z dvema šivalnima strojema, vsak ima po dve igli. Za rezanje rilsana (tako se imenuje blago za vreče) imajo posebne električne škarje, ki pa nimajo nožev, temveč le del upo-

rove žice, ki se segreje do rdečega žara in tako blago prežge tam, kjer bi morali rezati.

V rdeči filtrirnici imajo postavljenih več baterij izmenjalcev toplote. Ena baterija je vedno izven pogona, ker jo čistijo. Čisti se na ta način, da se razstavi na posamezne elemente in se potem pretočne površine čisti z jeklenimi krtačkami, ki so na pnevmatski ali električni pogon. To delo opravljajo v dnevni izmeni predvsem starejši delavci, ki skrbno pazijo, da ne poškodujejo površin, predvsem pa tesnilnih. Od dobrega delovanja izmenjevalcev toplote je odvisna poraba toplotne energije. Imenjevalcev toplote pa nimajo samo v rdeči filtrirnici, temveč tudi drugod.

Iz rdeče filtrirnice se črpa lug skozi izmenjevalce toplote na dekompozerje. Dekompozerji so zopet postavljeni na drugi strani ceste in na prostem, to je brez strehe in brez stavbe. Dekompozerjev imajo več vrst, ki se razlikujejo po obliki in pogonu ter seveda tudi po kapaciteti. Starejši dekompozerji imajo mešanje na pnevmatski sistem, novejši pa mehanski, tako da ima vsaka posoda vsaj elektromotor, ki preko jermenice poganja votlo os, skozi katero se pretaka tekočina. Vsaka izmena vse posode kaluži. Lug, ki ga izpuste, spuščajo na posebno vibra sito, da ne pridejo debeli kristali nazaj v dekompozerje.

Ob dekompozerjih stoji stavba bele filtrirnice, ki služi samo za cepivo. Tu sta postavljeni dve vrsti Imperial filtrov in dva filtra na diske. Pod filtri stojijo rezervoarji cepila. Pogon na vseh rezervoarjih je preko stožčastih zobnikov. Na velikem zobniku je na pol metra visoki jekleni polici montirana okrogla plošča, ki je pobarvana rdeče in belo. Ta signal služi za to, da se še od daleč vidi, če mešalo obratuje. Iste vrste plošč so montirane tudi na mešalih Imperial filtrov. Pri teh filtrihi sta zaposlena dva delavca, ki si pa obenem popravljata filtre in menjavata mreže. V tem nadstropju so montirani tudi polidekantorji, ki so podobni našim, razlika je le v tem, da imajo na vrhu montirane razpršilce vode, ki ustvarjajo nad njimi fino meglo. V pritličju te filtrirnice je več vrst črpalk za prečrpavanje pralnih vod in lugov. Pogon črpalk je izveden prek klinastih jermenov. Kjer morajo biti več kakor štirje jermeni, je pred črpalko postavljeno posebno predležje na dveh ležajih, os predležja pa je na črpalko vezana s perifleksno sklopko. Nad vsakim elektromotorjem pri črpalkah pa je postavljena pločevinasta streha, ki je podobna želvinemu oklepu. Montirana pa je preprosto tako, da se samo natakne in ni potrebno nobeno vijačenje.

V filtrirnici sta montirani osebni dvigali, ki služita obenem za prevoz strojev in orodja za delo na dekompozerjih, filtrirnici in hidrociklonih. S potjo je ločena kalcinacija in filtrirnica II od

dekompozerjev. Ta stavba se izrazito razlikuje po svoji gradnji, saj se loči vsaka dogradnja. Imperial filtri so postavljeni pred vstopom v kalcinacijske peči tako, da material pada na povsem kratek gumitrak, od tu pa direktno v Goldberg napravo. Imajo štiri rotacijske peči, od tega 3 stalno obratujejo, zato imajo še tri rezervne Imperial filtre, ki pomagajo, če kateri od ostalih izpade. Skladišče hidratov imajo le za tiste primere, ko jim nepričakovano izpade kaka peč in morajo zaradi prevelike gostote v dekompozerjih izfiltrirati hidrat. V tem skladišču imajo buldozer z zajemalko, ki odstranjuje in spet vrača hidrat. Namesto elevatorja imajo rezervoar z mešali in črpalko. Buldozer nosi z zajemalko hidrat v rezervoar, ta ga zmeša, črpalka pa črpa nazaj na Imperial filter izpred peči. Za eno nadstropje višje so montirani Lurgi filtri, ki lovijo glinico iz zgorelih plinov. Ta glinica se vrača pnevmatskim potom nazaj v peč in skoraj da ni nobene strojne obrabe na teh napravah. Kot sem že zgoraj omenil, imajo 4 rotacijske peči, od tega tri sta-

rejše in eno novo. Nova peč jim daje samo dnevno proizvodnjo 600 ton, ostale tri pa skupno 460 ton.

Peči kurijo z mazutom, ki ima visoko kalorično vrednost. Zaradi tega ni potrebna plinarna. Peči so nekaj daljše od naših in so izdelane tako, da se v zgornji cevi oziroma peči glinica peče, v spodnji, ki je za četrtino krajša, pa hladi. Dve starejši peči sta pod streho, novejši pa zunaj brez streh in tudi brez zgradbe. V spodnjo cev oziroma spodnji del peči je po posebni cevi napeljana voda, ki na sredini izstopa in se poliva po zunanosti plošče. Zraven tega je na vstopni strani montiran ventilator, ki odvaja pline nazaj v zgornjo cev. Ta vrne ogromno toplotne energije nazaj zgornjemu delu peči, saj so večkrat sesalne cevi češnjevo rdeče od vročega zraka. Pri kotalkah so napravljene posebne šobe, iz katerih brizga voda in jih hladi, obenem služi voda kot mazalno sredstvo. Za odvod glinice od peči jim služijo posebne pnevmatske naprave, ki transportirajo glinico direktno v visoke železne silose, ki so visoki goto-

vo okrog 30 m. Tu glinico nalagajo oziroma polnijo v železniške cisterne, polovico pa je spravijo v vreče. Za polnjenje imajo dva polavtomata, vsakega upravlja en delavec. Polnjenje gre tako hitro, da en delavec komaj utegne s transportnega traka umikati polne vreče na pol metra odstranjeno ploščad.

V tisti stavbi je nameščen tako imenovani eksperimentalni pogon, ki da na prvi pogled vtis ropotarnice. Ko smo si na drobno ogledali te naprave, nam je mojster, ki smo ga našli pri risalni tabli, nadrobno razložil vsako napravo posebej. Vsi stroji in naprave so izdelane v miniaturi obliki, vsak dan pa pridelajo tu 300 kg glinice. Najbolj zanimivi so rezervoarji, dekanterji in dekompozerji, ki so iz stekla. Ker so iz prozornega stekla, se lepo vidi dekantiranje v dekanterjih in zgoščanje v dekompozerjih.

Za pridobivanje toplotne energije imajo kotlarne s štirimi kotli po 30 ton pare in delovni pritisk 38 Atü. Kurijo jih z lignitom. Posebej še imajo polno avtomatiziran parni kotel do 10 Atü pritiska, ki je kurjen z mazutom. Daljinsko ga upravljajo strojniki pri ostalih kotlih. Trije kotli vedno obratujejo v pogonu, eden pa je redno v popravilu. K. A. (Se nadaljuje)

Poletje

Foto: inž. M. Hudina

(Nadaljevanje s 6. strani)

Možnost je samo ena: pospešeno uvajanje avtomatizacije na vsej fronti človeške dejavnosti! Avtomatizacija pomeni do skrajnosti avtomatizirano proizvodnjo, kjer človeka stoddstotno nadomesti stroj, ki izdeluje neprijetno hitreje in v velikih serijah, to je množično oziroma kontinuirno in zato ceneje.

Avtomatizacija je nujnost današnjega časa. Industrijsko močno razvite zahodne države so v zadnjih desetih letih močno prisluhnile toku nove industrijske revolucije. Velik del njihovih industrijskih naprav in proizvod-

nih kapacitet kot tudi del bančnih in pisarniških poslov je že delno ali popolnoma avtomatiziran. Zato nas tudi ne sme preseščati njihova višja življenjska raven. Zaradi velike zmogljivosti avtomatiziranih strojev in naprav je njihova proizvodnja izredno velika, masovna in zaradi tega tvorijo odločujoč faktor v mednarodni delitvi dela. Njihova gospodarstva narekujejo cene na svetovnem trgu, pa čeprav so morda po obsegu manjša kot obseg gospodarstev drugih, industrijsko manj razvitih držav.

Mag. inž. E. C.
(Nadaljevanje prihodnjič)

Za začetek je bilo kar dobro

Že v eni prejšnjih številkih »Aluminija« smo se seznanili z okvirnim programom dela AMD Kidričevo. Najvažnejše naloge sedanjega UO društva in vsega članstva so: prometno-varstvena vzgoja odraslih in mladine — predvsem šoloobvezne. Nadalje pritegniti v članstvo vse lastnike motornih vozil na našem področju. Kot tretjo važno nalogo si je društvo na zadnji letni skupščini zadalo tudi poživitev športno-turistične dejavnosti in razviti družabnost.

Do sedaj je UO zadovoljivo izpolnjeval prevzete naloge. Športno-turistična komisija pri UO društva je doslej izvedla že tri akcije, in sicer: organizirala je izlet in obisk pri AMD Orehova vas ob priliki MOTO-CROSA v prvi polovici aprila, ki so se ga udeležili člani s 6 avtomobili in en motorist, kar je za začetek dovolj. Pričakujemo pa še večjo udeležbo, ko bo čez dober mesec v Orehovi vasi oziroma na krosstezi v Slivnici državno prvenstvo v moto-krosu. Priporočamo vsem ljubiteljem motorizacije, da se udeležijo te zanimive športne manifestacije.

Naslednja akcija omenjene komisije je bila družabna prireditev v Majšperku, ki je kljub komaj srednji udeležbi bila kar uspešna, le da ni bilo na prireditvi dovolj tistih, ki jim je bila v prvi vrsti namenjena, to je članom AMD Kidričevo in pripojenega društva Majšperk.

Ob prvomajskih praznikih je društvo organiziralo skupinski izlet v Crikvenico z dvojnimi namenom. Prvič — ogled vsakoletnih prvomajskih mednarodnih speedway dirk v Crikvenici in drugič — sončenje ob Jadranu. Oba namena sta bila dosežena, saj nam je bilo vreme kar ves čas naklonjeno. Izleta se je udeležilo 8 avtomobilov našega društva in prav toliko gostov AMD Ptuj. Škoda je le, da iz Kidričevega nismo šli skupaj, kot so to storili člani ptujskega društva. Pri vseh teh dosedanjih akcijah je opaziti, da naši člani še niso vajeni takih skupnih prireditev. Prav ob taki priložnosti se tkejo vezi in sklepajo poznanstva med člani in med društvi. Upamo, da bomo z vsako naslednjo akcijo imeli več uspeha in da bodo vsi člani spoznali prijetnost družabnosti. Avto naj ne bo sredstvo, ki bi nas odtujevalo, ampak zblizevalo.

Turistično-sportna komisija ima še lep del programa za letošnje leto. Organizirala bo sprejem in spremljavo štafete mladosti s čimveč člani s lastnimi vozili (avtomobili, motorji in mopedi). Za zvezdasto vožnjo, ki je letos prvič v zveznem merilu, je prijavljenih kar pet vozil in upamo, da ne bodo na zadnjem mestu, saj so med udeleženci tudi taki, ki so se do sedaj udeležili vseh zvezdastih voženj. Letos bo cilj te zanimive športno-turistične in politične manifestacije

naše motorizacije v Jajcu. Celotna proga je dolga okrog 1200 kilometrov, kar je že kar dovolj. Vsi udeleženci bodo imeli kratek seminar in praktične vaje, na katerih bodo vadili elemente vožnje, ki so zajeti v specialni etapi omenjene vožnje.

JUNIJA V ŽENEVO

FIM organizira v juniju FIM Rally s ciljem v Ženevi. Za to mednarodno športno prireditev smo prijavili člana, ki se je bo udeležil s svojim motornim kolesom PRIMA III.

Celotna jugoslovanska ekipa bo štela 30 motorjev. Prijavljenec želimo čimveč sreče in kolikor mogoče dobro uvrstitev.

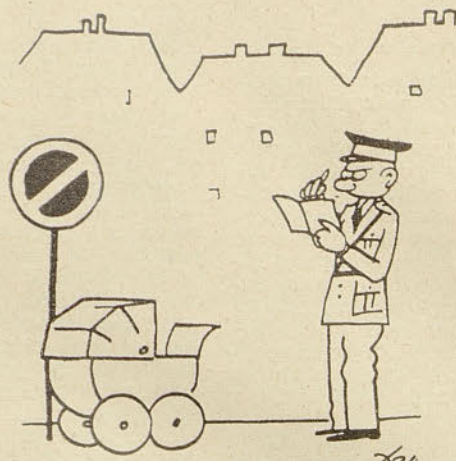
Za desetletnico obratovanja naše tovarne pripravljamo športno-turistično prireditev v Kidričevem (ciljno vožnjo in spretnostne vožnje za oceno). Na prireditvi bomo povabili več sosednjih društev in skušali vključiti čimveč naših članov.

JULIJA ČEZ VRŠIČ

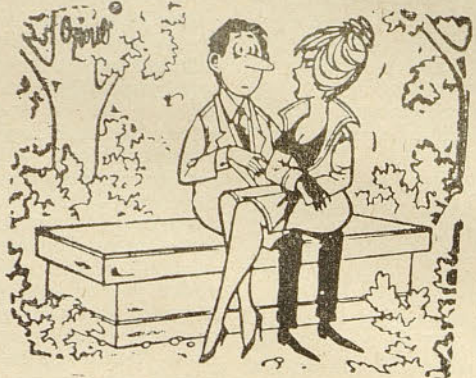
Mislimo tudi na daljši izlet z lastnimi vozili prek Vršiča skozi Trento na Mangrt in na ogled nekaterih znamenitosti na Primorskem. To bo prav primeren izlet za konec tedna, kar je sedaj, ko imamo proste sobote, lahko izvedljivo. Že danes vabimo člane in druge lastnike motornih vozil, naj se nam pridružijo. Nikomur ne bo žal!

-čk-

MLADI HUMOR

Mladinski kriminal

— Sedla sem ti na kolena le zato, ker je klop premrzla!

BODOČNOST ATOMSKIH ELEKTRARN

Proizvodnja električne energije z reaktorji se iz leta v leto povečuje. V tem načinu proizvodnje vodi Anglija. Da pa lahko konkurira z ceno kWh proti ostalim klasičnim proizvodnikom, mora biti zelo velikega učinka. Britanski atomski raziskovalec Crockcroft izjavlja, da morajo biti atomske centrale velikosti vsaj 500 MW, da so rentabilne. Proti koncu tega stoletja bodo dajale jedrske centrale polovico več energije kot pa znaša danes skupna produkcija premoga na svetu.

STROKOVNA KNJIŽNICA

V mesecu marcu in aprilu 1964 so prispele v strokovno knjižnico naslednje knjige in strokovni časopisi:

Strokovne knjige: št. 1086, 1087 — Skladiščna služba; št. 1093, 1095 — Privredni adresar; št. 1094 — Ključ za aluminij; št. 1096 — Usmerniki; št. 1098 — Industrijska elektronika; št. 1099 — Splošna elektrotehnika III. del; št. 1100 — Elektronika I; št. 1101 — Elektronika II.

Strokovni časopisi: Tehnika št. 3, 4, 5 — 1964 Beograd; Pregled št. 3 — 1964 — Ameriška ambasada Beograd; Hemijska industrija št. 2, 3, 4 — 1964 — Beograd; Kemija u industriji št. 2, 3 — 1964 — Zagreb; Chemie Ing. Technik št. 2, 3, 4 — 1964 — Berlin; Angewandte Chemie št. 4, 5, 6, 7 — 1964 — Frankfurt; Elektrotechnische Zeitschrift, št. A, 5, 6, 7, 8 — 1964 — Berlin; Elektrotechnische Zeitschrift, št. B, 5, 6, 7, 8-9 — 1964 — Berlin; Funkschau št. 5, 6, 7, 8, 9 — 1964 — München; Elektronik št. 3, 4, 5 — 1964 — München; ACEC Revue št. 4 — 1963 — Francija; Brown Boveri, št. 1-2 — 1964 — Baden; AEG Mitteilungen št. 1-2 — 1964 — Wien; Cvetne metali, št. 4 — 1964 — Moskva.

PERSONALNE SPREMEMBE

Člani kolektiva, ki dopolnijo v maju 1964 najdaljšo neprekinjeno delovno dobo v tovarni:

19 let: Muhič Franc, nastopil službo 9. V. 1945, in Zorec Božena 15. V. 1945.

17 let: Medved Franc, nastopil službo 29. V. 1947, Stölzer Peter 26. V. 1947 in Zupanič Silva 2. V. 1947.

16 let: Fuks Štefan, nastopil službo 10. V. 1948, Firbas Ivan 10. V. 1948, Zelenko Jože 10. V. 1948 in Žerak Martin 10. V. 1948.

15 let: Gotvajn Franc, nastopil službo 16. V. 1949, Galun Franc 22. V. 1949, Kramberger Srečko 5. V. 1949, Knez Jože 5. V. 1949, Princ Mihael 16. V. 1949 in Vidovič Franc 4. V. 1949.

13 let: Kolarič Branko, nastopil službo 3. V. 1951, Lesjak Avgust 1. V. 1951 in Vajs Herman 9. V. 1951.

12 let: Kramberger Konrad, nastopil službo 12. V. 1952, Lah Ivan 15. V. 1952, Rampre Anton 7. V. 1952, Tomanič Karel 13. V. 1952 in Veble Ivan 1. V. 1952.

11 let: Hanželič Stanko, nastopil službo 4. V. 1953.

10 let: Kamenšek Anton, nastopil službo 8. V. 1954 in Volgemut Janez 6. V. 1954.

NOVI ČLANI KOLEKTIVA:

Pukšič Franc, traktorist, Martinkovič Albina, Zunkovič Franc, delavec, Štrafela Vladimir, delavec, Štefanovič Radomir, delavec, Sok Anton, delavec, Zibrat Avguštin, delavec, Jumerovič

Jumer, delavec, Lovrenko Janez, delavec, Šijanec Avgust, delavec, Rozman Janez, delavec, Repec Anton, delavec, Tement Martin, delavec, Mlakar Ivan, delavec, Weinhardt Ivan, delavec, Brodnjak Viktor, delavec, Horvat Janez, delavec, Steharnik Jožef, delavec, Pišek Martin, delavec, Zupanič Jožef, delavec, Plošinjak Jože, delavec, Bombek Janez, delavec, Kovačec Alojz, delavec in Muraj Milan, delavec.

ODŠEL IZ PODJETJA:

Kirič Ivan.

NAŠI PETDESETLETNIKI:

Frangž Anton, rojen 21. V. 1914, Pulko Janez, rojen 19. V. 1914, Selinšek Janez, rojen 1. V. 1914, Vajs Herman, rojen 14. V. 1914, Vidovič Anton, rojen 31. V. 1914 in Žalar Ferdinand, rojen 30. V. 1914.

POROČILI SO SE:

Fideršek Jože iz PE glinice, Nahberger Franc iz PE glinice in Pulko Venčeslav iz PE elektro-lize.

NOVI DRUŽINSKI ČLANI:

Vidovič Janez je dobil Mirana, Stajnko Franc — Vinka, Trafela Rudolf — Danico, Kupčič Marjan — Iztoka, Bogdan Rudolf — Cvetko, Kozoderc Ivan — Ido, Koletnik Jožef — Milico, Lorenčič Štefan — Stanka in Emeršič Jože — Zdenko. M. T.

ALI RES NE GRE DRUGAČE?

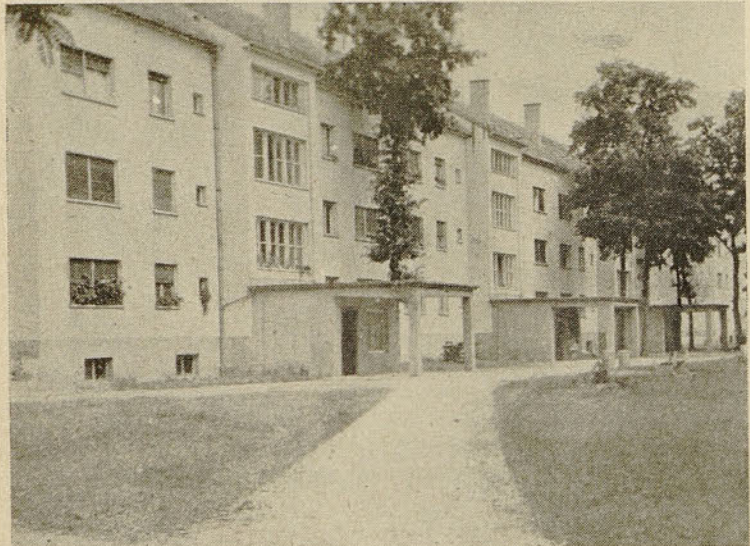
Imamo dobro urejeno nogometno igrišče kakor tudi igrišče za odbojko in tenis. Za stadionom je tudi igrišče za vadbo. Pa vendar so ti prostori večina popoldnevov prazni, na cestah v naselju pa vidimo najrazličnejše igre z žogo. Zelo radi igramo žogo kar na cesti ali pa tik ob njej, kar pa je skoro isto, saj nam žoga vedno znova uhaja na cesto.

Ali res ne gre brez opominjanja organov LM, da cesta ni igrišče? Če smo se preselili s ceste na prostor med stanovanjske zgradbe, nismo dosti na boljšem. Čemu bi po nepotrebnem tepali travnato površino in si ustvarjali blato in prah blizu stanovanj? Trušč in vrtišč, ki je že skoraj nujen spremljevalec vsakega »nabijanja« žoge, nista kaj prida za tovariše, ki delajo v izmeni. Vsakomur bo jasno, da so razna »divja« igrišča med bloki popolnoma odveč in niso niti malo v ponos naselju. Pred enim izmed blokov so šli celo tako daleč, da so namestili na drevesa koše za

košarko in poteptali vse zelenje, ki je raslo tam okoli.

Prav v Kidričevem, kjer je okrog in okrog naselja dovolj ugodnih prostorov za razna igrišča, ni potrebe, da je na dvoriščih in cestah tak »športni« direndaj. Mogoče bi bilo koristno, da bi svet stanovanjske skupnosti Kidričevo skupaj s hišnimi sveti napotil vse igre z žogo tja, kamor sodijo — na igrišče, saj jih igrajo večinoma odrasli mladinci, za katere ni nujno, da bi jih imeli vedno na očeh.

Kolikokrat slišimo opazke, zakaj ni v našem naselju tako, kot na primer v Velenju ali drugod. Če ni tako, smo v glavnem sami krivi. Nihče ne bo prišel in nam urejal naše okolice. Okolica šestorčka kmetijskega kombinata nam bo lahko kmalu za vzor, in kako prijetno bi bilo, če bi imela vsaka zgradba od asfaltirane ceste do vrat čisto pot in okrasno zelenje namesto blata okrog zgradbe. Če je bilo to mogoče urediti pri enem, zakaj ne bi bilo

Tu ni prostor za žogo...